

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Rege Ferdinand (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sürgőncím: Közlöny, Arad. Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona, kiadása és rotációs nyomása Mezielenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: Évente 1050, félévre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lei. Külföldre havonta 50 Lei-féltöbb. Éves szám 5 Lei. Vasárnap 6 Lei. (Bucurestiben 50 baui felár.) Hirdetések tarifa szerint. ::

XLVI. évfolyam, 103. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

Szombat, 1931. május hó 9

Arad, a mostohagyermek

Nem tudjuk, kinek áll érdekében, hogy Arad az ország mostohagyermeké legyen. Sejtelmünk sincs róla, hogy miért kell hátrászorolnunk azon az egykor nemes célokért alakult versenyen, amely Erdély és Bánát egyre fejlődő városai között indult és amelynek láthatatlan pálmája a város polgárságának jóléte, iparának nekilendülése, kereskedelmének felvirágozása és végső eredményeképpen pedig az egész ország boldogulása volt. Nagyvonalú középületeket, tágas és modern berendezésű közhivatalokat, monumentális kulturintézményeket emelt egykor Arad polgárságának áldozatkészsége, a város nagy fejlődésekre jogosult területein és a hatóságok mindenkoron a legmegértőbb szeretettel, az egykori magyar kormányok pedig tagadhatatlan áldozatkészséggel segítettek elő Arad polgárságának tervei valórválását, minden felekezeti, vagy nemzetiségi szempontokra való tekintet nélkül. Mert a boldog városok jólététől függ az ország boldogulása. Éppen ezért jogos megdöbbenéssel vettük a hírt, hogy újra szegényebbek leszünk egy aradi közhivatallal, az államvasuti üzletvezetőséggel, újra hiábavalónak bizonyult minden hivatalos, meg nem hivatalos intervenció, mert azt az intézményt, amelytől annyi köztisztviselőcsalád sorsa függ, egyetlen könnyed tollvonással más városba helyezte át a többség akarata.

Mintha megengedhetnénk magunknak a fényezés esztelen peccékolását, úgy hat ennek az intézkedésnek híre akkor, ha arra a hatalmas, minden szükségessé pompásan felszerelt palotára gondolunk, amely egyenesen a vasuti üzletvezetőség céljaira épült fel Aradon. A mai gazdasági viszonyaink között ránkényszerítik azt a lehetetlen helyzetet, hogy üresen lássuk fatongani ezt a nagyvonalú épületkomplexumot, mert azt a hivatali szervezetet, amely aránylagosan megtalálta a maga kereteit a falai között, egy semmiképpen meg nem felelő, zsúfolt helyiségbe rendelte át a bucaresti-i igazgatóság. Csak azért, mert az más városban van? Régi aradi tisztviselők, akik itt az idők folyamán családokat alapítottak, akiket a rokonsági és ismeretségi kapcsolataik ehhez a városhoz kötöttek le, a közös polgári élet ezer apró vonatkozásaival, arra ítéltettek, hogy családjaikat, házi üzemhelyeiket elhagyják és — mert kell a mindennapi be-
tevé falat — napjában kétszer vonatra ülve utazgassanak oda-vissza Temesvár és Arad között. A sovány tisztviselő-fizetésre pedig nem elég a ránehézhető rendes gond, a ruha, a lakás, az adó, az iskola, az egész mai súlyos élet, hanem még külön költségek is jönnek hozzá; hiszen nem jöhetnek haza ebédelni, meg minden hasonló kicsi dologért...?

De minden hiábavalónak látszik, az áthelyezett tisztviselők gyermekeinek iskolagondjától, a tisztviselők igénybevételeitől kezdve, egészen a polgármesteri személyes intervencióig: a parancs, parancs, a tisztviselő pedig engedelmeskedik. Az aradi üzletvezetőség épületére pedig kiakaszthatjuk a táblát: „Üres lakások kiadó”. Csak legyen, aki kivehesse. És így pusztulnak sorra milliós értékeink.

Ha az ország gondja a városok osztályrésze, bizonyos az is igazság marad, hogy aki az ország gondját vállalja, vállalnia kell annak a városokét is. Arad városának sérelme olyan igazságtalanság, amelynek híre el kell jusson oda, ahol az ország boldogulásának útját bizonyára nem olyan kálváriás kerülő-utakon akariák feltalálni, mint amelyeneket az áthelyezett aradi üzletvezetőség tisztviselőivel járni meg naponta egy titokzatos, de kártékony felsőbb akarat. (J.)

Készülnek a listák!

Nyolcvankét mandátumot kap a paktumból a Duca vezetése alatti liberális párt — Bratianu Gheorghe végleg szakított a kormánnyal — Bomlik a nemzeti-parasztpárt és a néppárt — A bolgár kisebbségek két mandátumot kapnak, a lepaktált német-sváb-szász pártok pedig tizenhatot az egész országban

Energikus munkához láttak a magyar párttagozatok

Bucurestiből telefonálja az Aradi Közlöny tudósítója: A liberálisokkal kötött paktum technikai megállapításai még mindig tartanak Bucurestiben. Tegnap Duca, Talarescu és Franasovici órák hosszat tartózkodott a pénzügyminisztériumban Argetoianunál és nemcsak a jelöltek számára, a jelölések sorrendjére, hanem a jelöltek személyére nézve is megbeszéléseket folytattak. Iorganaék ugyanis az a kivánsága, hogy a liberális-párt a közös listákon olyan politikusokat jelöljön, akik népszerűek s akik nem visznek magukkal a kormánypártba támadási lehetőségeket. A liberálisok közül inkább a fiatalokat veszik fel a listákra.

Beavatották értesülése szerint a liberális-párt holnap állítja össze képviselőjelöltjeinek lajstromát, ami nagyon nehéz feladat. A hatalmas párt mindössze 82 mandátumot kap, ezek közül négy listavezetői, 16 második és 24 kerülésben harmadik hely áll a párt rendelkezésére, a többi helyek viszont a listák második felében szerepelnek. Annál nehezebb a jelöltek elhelyezése, miután a liberális-pártnak 40 volt miniszter tagja van, akik mindannyian mandátumra tartanak igényt. Annyi bizonyos, hogy a párt négy listavezetője, Duca Bacauban, Tancred Constantinescu Tighinában, Anghelescu Buzauban és Dinu Bratianu Busetiben szerepelnek az első helyen és irányítják a választási mozgalmat.

Bratianu Gheorghe végleg megszakította érintkezését a kormánnyal és kiáltványban tudatja, hogy külön listával vesz részt a választáson. Pártja ezért meglehetősen megijeszt. Az elégedetlenek, Istrate Micescu és Valjean, átléptek az ó-liberális pártba, viszont Duca hívei közül is sokan elhagyták a pártot azért, hogy paktumot kötött Iorgával.

Politikai körök egészen bizonyosra ve-

szik, hogy dr. Lupu a mai napon belép a kormányba és mint tárcanálküli miniszter, fog funkcionálni.

A néppárt teljes bomlásban van. Tegnap elhagyta Averescu tábornokot volt hadügyminisztere, Rascanu tábornok is és a kormánylistán vállalt jelölést. Ugyancsak kilépett az Averescu-pártból Sergiu Nita volt besszarabiai miniszter és Mirenea ezredes. A disszidensek közé tartozik Daianu kolozsvári nyugalmazott görög katolikus esperes is, aki többször volt kihallgatáson Iorgana és ennek eredményeképpen valószínűleg jelölni fogják valamely erdélyi megyében a kormánylistán. Daianu kilépéséről sokat beszélnek Bucurestiben és ismét hangoztatják azokat a vádakot, amelyek miatt kénytelen volt egyházi állását otthagynia.

A szociáldemokraták és Stere között nem vezettek eredményre a paktumtárgyalások. A szociálisták mindenütt külön listát állítanak, viszont Stere a regáti caranisták között toborozza új híveit. Nagy feltűnést kelet, hogy Purdos, Iluta és Popescu volt nemzeti-parasztpárti képviselők Steréhez csatlakoztak és csalakozásra bírták a nemzeti-parasztpárt ifjúsági csoportját is; a regáti caranista ifjúságot. (Tineretul Taranesc.) Ezzel a nemzeti-parasztpárt a regátban súlyos veszteséget szenvedett.

A szociáldemokraták a következő listavezetőket hozták nyilvánosságra: Krassó: Gherman, Szörény: Munteanu, Brassó: Iancu, Hunyad: Flueraş, Bihar: Böszörményi Emil dr., Szatmár: Bartalis, Torda: Ujhelyi Ferenc.

A bulgároknak Iorga két mandátumot biztosított a dobrudzsai kormánylistákon, ami annyit jelent, hogy a bulgár kisebbség a kormányt fogja támogatni.

A király újra kijelenti, hogy a diktatúráról szó sem lehet

A párisi Journal című lap munkatársa ma akitől interjút kért. Őfelsége készséggel állott a francia újságíró rendelkezésére és kijelentette, hogy őt erőkeznyen érintette a francia sajtó bizalmatlan hangja, amellyel a román belpolitikában beállott változásról írt. Kijelenti, hogy minden kombináció téves, mert Romániában nem lehet diktatúra, miután csak alkotmányos eszközökkel kormányozzák és igazgatják az országot. A francia újságíró ezután megkérdezte a királyt, hogy mi volt a hátere Sándor szerb királlyal történt megbeszélésnek. Őfelsége kijelentette, hogy kizárólag baráti találkozásról volt szó és annak semmiféle politikai jellege nem volt.

— Sándor királyhoz régi barátság fűz — mondotta az uralkodó — és fűzött már akkor is, amikor családi kötelek nem kapcsolak egymáshoz. Románia egyébként hű barátja volt szövetségeseinek, de azoknak is, akikhez nem köti szövetségi szerződés.

A magyarság felkészülve megy a küzdelembe

Waller József dr. az országos Magyar Párt kilátásairól a következőket mondotta:

— A liberális-párttal kötött paktum után bizonyosra vehető, hogy országos viszonylatban a kormánypárt kerül ki győztesen a választásokból. A Magyar Pártnak a legnagyobb feyelmezettségre van szüksége, de ha ez meglesz, úgy feltétlenül biztosíthatjuk azt a mandátumszámot, amit az elmúlt választások alkalmával biztosítottunk. Pártunk ez alkalommal is a döntő kereszt jelével indul a küzdelembe. Nem szabad elfelejteni, hogy ifjú kisebbség vagyunk. Nemcsak a nyelvismeret,

hanem a kisebbségi problémának és a helyi viszonyoknak ismerete is rendkívül fontos. Kísérletet tettünk, hogy fiatal, agilis emberek nevét vessük kisebbségi életünk felszínére. Nem tudom, hogy ez mennyiben fog sikerülni. A magyarság választási előkészülete egyébként egész Erdélyben és Bánságban megindult. Az elnökség felszólítására a tagozatok jelölő üléseket tartottak és a legtöbb helyről be is érkeztek az ajánlások a párt központi irodájába. Kolozsváron a városi és megyei tagozatokat hétfőre hívták össze közös jelölő ülésre. A kolozsvári városi tagozat jutó-

bizottsága ma délután tartja ülését és ezen állapítja meg ajánlásait. Ertesüléseink szerint a tagozat listavezetőnek — mint eddig is — gróf Bethlen Györgyöt ajánlja, aki Udvarhely-megyében is jelölteti magát és ha mindkét helyen megválasztják, az udvarhelyi mandátumot tartja meg. Kolozsmegyében tehát a lista második jelöltje lesz valószínűleg a képviselő. Ertesüléseink szerint *Vásárhelyi* János ref. püspökhelyettes, Kolozsvár eddigi képviselője, mandátumát a párt rendelkezésére bocsátotta.

Háromszékmegyében a magyar párt intéző-bizottsága tegnapelőtt elhatározta, hogy a magyar párt jelölőivét benyújtja a törvényszékhez. Egyelőre csak a listavezető, báró *Szentkeresztly* Béla nevét jelentették be, és a további jelöléseket, illetve ajánlásokat a hét-főn tartandó intéző-bizottsági ülésén fogja a tagozat meghatározni. Ugy a listavezető, mint a többi jelöltekre nézve a központi elnöki tanács fogja a végső szót kimondani.

Háromszékmegyében egyébként a kormány is adott be jelölőlistát és listavezetőnek egy *Taxinte* nevű bucaresti-i gyógyszerész jelölt meg. Eredetileg a Iorga-párt háromszékben nem akart listát állítani és csak néhány nappal ezelőtt küldte le Sepsiszentgyörgyre *Taxintét*, hogy ott magát jelöltesse. Jelölőleveket adtak be a háromszéki választásra a georgisták és az averescanusok is. Ez utóbbiaknak listavezetője régi ismerős, *Bucsun* Coriolan.

A *dicsőszentmártoni* magyar párt tegnap tartott intéző-bizottsági ülést és ezen dr. *Gyárfás* Elemér, volt szenátor ismertette a kormányválság okait és a Iorga-kormány terveit. Súlyos bírálatot mondott *Gyárfás* Elemér a nemzeti-parasztpárt gazdasági politikájáról, amelyben a sovinizmus érvényesült és ennek eredményeképpen a kisebbségi gazdasági alakulatok nehéz helyzetbe kerültek. Ismertette az utolsó kölcsön szerződésének körülményeit, majd összetartásra, egységes magatartásra hívta fel a magyarságot. *Barabás* Béla dr. volt képviselő ismertette ezután a román-pártok helyzetét és viszonyát a magyarsághoz és megállapította, hogy a romániai magyarság senki másban nem bízhat, csak saját erejében.

A cár kincsei

egy magyar származású londoni ékszerész birtokában.

A Hatton Garden: a londoni ékszerészek uccája: a világnak talán egyetlen utja, ahol szép, napsütéses tavaszidőben — az uccán, szabad kézből árulják a gyémántot. Ebben az uccában találtam rá a világnak kétségkívül legérdekesebb drágakőnyereskedőjére, az egyik üzletház igazán szerénynek látszó harmadik emeleti irodahelyiségében. Az ékszerész, aki magyar származású, *Weisz* Nándornak hívták.

„Mr. Visz” az a világhírű ékszerész — ma már talán történelmi személyiség a saját iparágában — aki az utolsó Romanoffok, II. Miklós cár, II. Sándor cár s elődei egész kincsestárát, minden gyémántos, rubintos, smaragdos és az Isten tudja még milyen drágaköves világhírű ékszergyűjteményét megvásárolta. Az érdekes ember így adja elő életének és regényes vásárlásának történetét:

— Tizenhét esztendő koromban kerültem ki Angliába, mindössze — három shilling és hat pence-szel a zsebemben. A csatornán teherhajón keltem át, arra is szivességből vettek fel és egy szép reggelen arra ébredtem, hogy a londoni Liverpool Street közepén állok:

— Hát most mi lesz velem Istenem...?!

— Odafordultam a Liverpool Street sarkán álló rendőrhöz, alig tudtam felnézni az óriásra (*Weisz* ur ugyanis igen alacsony ember) és megkérdeztem tőle, hogy hol ehetnék valamit, azután valahogy megérttettem vele, hogy az elkövetkező éjszakán aludni szeretnék.

— Másnap reggel egy itt dolgozó ékszerész barátomat kerestem fel, aki órák hosszat arról beszélt nekem, hogy rögtön forduljak vissza és induljak haza, mert itt nincs mit keresnem. Ott kellett hát hagynom a barátomat és a magam lábán, egy szónyi angol tudás nélkül, munka után néztem. A hatodik napon végül állást kaptam — tíz shilling heti fizetéssel.

A nagyváradi tagozat tegnapi jelölésén listavezetőnek ismét *Hegedűs* Nándor dr. volt képviselőt nevezte meg. Szatmáron a magyar párttal szemben ugynevezett polgári demokrata blokk alakult, amely *Fischer* József dr.-ral az élén, külön listát szándékszik beadni.

Marosvásárhelyen a városi és megyei ta-

Bitay Árpád elfoglalta hivatalát

Bitay Árpád tegnap Bucurestibe érkezett és elfoglalta hivatalát a miniszterelnökség mellett. Szó van arról, hogy a kultuszminisztérium technikai tanácsost nevez ki, aki szintén kisebbségi lenne. A hivatalos lap tegnapi száma közölte, hogy

Hogyan oszlik meg a paktumos német pártok 16 mandátuma?

A romániai német sváb-szász pártok együttes paktumegyezménye a kormánnyal véglegesnek tekinthető. Már a mandátumok elosztása is megtörtént. Amint az Aradi Közlöny az esti órákban telefonon értesült, Arad egy képviselőjelöltet kap a kormánylista negyedik helyén, Temesvár 3 képviselőt és egy szenátort, Szeben 2 képviselőt, Nagyküküllő 2 képviselőt és egy szenátort, Kisküküllő 1 képviselőt, Beszterce 1 szenátort, Brassó 1 képviselőt, Besszarábia 2 képviselőt és végül Bukovina 1 képviselőt kap.

A temesvári jelöltek a listán harmadik, hatodik és nyolcadik, Szebenben a második és negyedik helyen vannak. Temesváron a német párt vasárnapi népgyűlésén fogják eldönteni, hogy névszerint kik kerülnek a kijelölt helyekre.

Aradnak ismét politikai szenzációja van. Ma kiderült, hogy *Marsieu* Justin dr. Aradmegye volt prefektusa, aki kimagasló egyénisége a nemzeti-parasztpártnak, nem fogja magát jelöltetni, mert változatlanul fennáll közte és Pop C. István volt kamarai elnök között a régi keletű ellentét. *Marsieu* két ízben juttatott memorandumot *Maniu* Gyulához, amelyben részletesen ismertette a megye helyzetét és Pop C. Istvánt okolta, hogy megyeszerte nagy elégedetlenség mutatko-

zik a nemzeti-parasztpárttal szemben. A volt prefektus annyira komolyan veszi elhatározását, hogy már külföldre utazott és csak a választások után tér vissza.

A nemzeti-parasztpárt aradmegyei tagozata még ezen a héten megejteti a jelölést. *Botioc* Elek dr., *Borneas* Gyula dr. és *Veitciu* Emik dr. továbbra is helyet kapnak a listán. *Vlăd* Sándor tábornok, az iparkamara elnöke valószínűleg Aradon és Hunyadban kap jelöltséget.

Megőrült, miközben a levegőben gyakorlatozó repülőgépeket figyelte

Az elmeháborodott ember elbrántotta revolverét és lövöldözni kezdett a tömegre

Athénből jelentik: Ma az egyik nagy piac-
térén nagy tömeg gyűlt egybe és a magasban
gyakorlatozó repülőgépeket figyelték. Egy-
szerre egy munkáskülsejű ember ordítva
előkapta revolverét és lövöldözni kezdett.

A tömegben nagy pánik keletkezett, mert
mindenki igyekezett elmenekülni a lövöldöző

ember közeléből. Csakhamar rendőrök érkeztek
a helyszínre, akik a lövöldöző embert lefogták
és a központi rendőrségre kísérték. A bábá-
kodók közül sokan könnyebben megsérültek. A
rendőrség előállított még két embert és az
egyiknél a házkutatás alkalmával rengeteg di-
namit-töltényt találtak. A vizsgálat megindult.

— Alig voltam tizenkilenc esztendő, amikor egy napon arra ébredtem, hogy — száz font vagyonom van! Ennek az összegnek az összegyűjtése körülbelül másfél esztendeig tartott, de egy este hirtelen — vége lett! Egy kollegám elcsalta tőlem, hogy közös üzletbe fekteti s azután — megszökött a pénzzel együtt.

— Mindent újra, előről kellett kezdenem! Az újabb felvergődés még nehezebb volt. S körülbelül egy félesztendő múlva megnillantottam itt, a Hatton Gardenben, ékszerésztársamat, aki elvitte a pénzemet. Előntött a düh és lent az uccán megpofoztam. Csittítani próbált, felvitt egy közeli irodahelyiségbe, ahol — mivel nem volt egybe — hat kiló nyers peridot-ot, egy akkoriban felfedezett és divatbáhozott fél-drágakövet adott nekem adóssága fejében. A peridot, közvetlenül ezután, elindult hódító útjára és én — alig lehetne életem regényének ezt a részét részletesen elmondani — körülbelül négyezer fontot kerestem a hat kiló nyers fél-drágakövön.

— Én lettem Anglia legnagyobb félnemeskő szakértője. (És még nem voltam husz esztendő!) Elrohantam Párisba, ahol azután egy ujonnan felfedezett peridot-bánya teljes termését megvásároltam és opciót szereztem magamnak a bánya minden további termésére.

— Egy napon híre érkezett, az egész Hatton Garden suttozta, hogy — a cári ékszerek eladók! A dollárok és a fontok millió számra röpködtek napokig a Holborn környékén és egy napon — még most is azt hiszem, hogy álmodom — azzal a kérdéssel fordult hozzám a világ egyik legnagyobb gyémántteknője, mérhetetlen vagyonok ura, hogy — nem volnék-e hajlandó nyélbeütni az üzletet...

— Kicsit megdörzsöltem a szememet, azután — igent mondtam! Így kerültem, néhány héttel később Moszkvába, ahol — egymillió tontra szóló hitellel a kezemben — mindent megvásárolhattam, amit megvásárlásra érdemesnek tartottam.

— Az üzletet nagyon hamar nyélbe ütöt-

tem! Ugyanabban az időben, amikor Oroszországban tartózkodtam, már három hónapja ott tárgyalt egy német és egy francia konzorcium *Pál* nagyherceg nyári palotájának minden kincseire. Már hetven ezer fontig jutottak el az alkudozások során.

— Megmutatták nekem a téli palotát, telve történelmi műkincsekkel, festményekkel, goblénekkel, elefántcsont faragásokkal, hihetetlen értékű butorokkal és én — aki soha nem foglalkoztam ilyesmivel — a második percben a három hónap óta alkudozó német és francia konzorcium orra előtt — két perc alatt megvásároltam a cári ékszergyűjtemény mellett az egész nyári palotát is.

— Meszeszerűen hangzik ez így, ahogy elmondom, de itt a bizonyíték is: az egész kincsestárát ideszállítottam Londonba és Christie-nél elárvereztettem! Ez volt Christie egyik legnagyobb árverése!

Weisz ur itt elővett páncélszekrényéből egy nyakéket. A kezembe fogtam. Lehetett vagy egy félkiló: szintiszta gyémánt, szerény platinakeretbe foglalva.

— Ez az ékszer egy királyi hercegnő számára készült ajándékképpen — mondotta *Weisz* ur. — Az ékszer készítője: egy duggazdag amerikai ur volt, aki nászajándéknak szánta. A milliomos tönkrement az amerikai tőzsdekrachon s az ékszer most — hozzám került. Eladó! Nem hiszem, hogy sokáig marad gazda nélkül...

Weisz ur, vagy ha jobban tetszik: Mr. Visz, befejezte előadását. Azután elővett egy kis papirborítékból — olyasmiből, mint amibe a gyógyszerészek szoktak porokat csomagolni — vatták közül, egy nagy rózsaszínű gyöngyszemet, megdörzsölte a kabátja szélébe, azután a tenyerembe helyezte:

— Ennek a gyöngyszemnek mindössze négyezerháromszáz font az értéke. A legszebb rózsaszínű igazgyöngy az egész világon. Most adom munkába, Gyűrű készül belőle egy uralkodó fejedelemszönyv számára... L. M.

Üresen állnak az aradi üzletvezetőség irodahelyiségei

A CFR., az ország és a vasúti tisztviselők érdekeinek ellenére megtörtént az áthelyezés — A palotára kiírhathatnánk: „Modern, egészséges, minden komforttal berendezett lakások kiadóak” — Ahol az érdekek jobban érvényesülnek, mint a szükségszerűség

Hiába volt minden tiltakozás, minden mozgalom és minden érvelés, az aradi üzletvezetőség Temesvárra helyezését tervbe vették és végre is hajtották.

Már többször foglalkoztunk ezzel a kérdéssel. Reá mutattunk azokra a felbecsülhetetlenül nagy veszteségekre, ami a várost sújtja evvel az áthelyezéssel, irtunk már a jogilag is sérelmes intézkedés visszasságáról. Most pedig megszólaltatunk egy vasúti főtisztviselőt aki számokkal bizonyította be, hogy a vasut saját érdeke ellen cselekedett akkor, amikor az itt évtizedek óta begyökeresedett üzletvezetőségi szervezetet kitepte és idegen talajba átültette.

— Már hónapok óta mint befejezett tényről beszéltek a vasut vezérigazgatóságánál arról, hogy az aradi üzletvezetőséget Temesvárra helyezik át, — kezdte informátorunk — de mi mindig reménykedtünk abban, hogy Bucurestiben térképet és ceruzát vesznek elő és a számok csálhatatlansága meggyőzi a vezérigazgatóságot, hogy mennyire téves az a feltevés, hogy a vasut érdekének jobban megfelel egy temesvári székhellyel bíró üzletvezetőség.

— Bucurestiben azonban az érdekek jobban érvényesültek, mint a szükségszerűség és egy nap megérkezett a rendelet, hogy az üzletvezetőség áthelyezése végleges és hogy a forgalmi osztályon és könyvelésén kívül, az összes más szolgálatok tisztviselői utazzanak át Temesvárra, szolgálatra való jelentkezés végett.

— Mi vasutasok hozzát vagyunk szokva ahhoz, hogy ma Aradon, holnap talán lasiban lakjunk, azért mégis megdöbbenett a rendelet, mert a legtöbb hivatalnokot a családi összeköttetéseken kívül anyagi érdekek is ehhez a városhoz kötik. Egyiknek-másiknak háza, kertje van itt, de szinte mindegyiknek kivétel nélkül gyermekeik járnak itt iskolába.

Ezért az átköltözködés lehetetlen volt és a legtöbb hivatalnok naponta átutazik Temesvárra és este hazatér.

— Ami a vasut érdekeit illeti — folytatta a főtisztviselő — szinte megdöbbenően homlokegyenest ellentétben áll az áthelyezéssel. Bucurestiben az a szempont érvényesült, hogy a régi MÁV. vonalak egyrésze Magyarországra esik az aradi üzletvezetőség volt kerületéből.

De eliejezték, hogy Arad jelentősége egy cseppet sem csökkent, sőt emelkedett Romániában.

PANAMÁK

Ujabb nagyarányu visszaéléseknek jöttek nyomára a kereskedelemügyi miniszteriumban — Visszaköveteli a közlekedésügyi miniszterium a jogtalanul felvett milliókat — A CFR-munkáspénztár sikkasztója Montevideóba szökött — Egymillió lejes betétje volt Ilie Nicolaenak az egyik berlini bankban

Bucurestiből jelentik: Németország bucaresti-i követe ma jelentette a kormánynak, hogy Papadopol bucaresti-i vizsgálóbíró missziója, aki a CFR-munkáspénztár Berlinbe szökött sikkasztóinak ügyében Németországban folytatott nyomozást, eredménnyel járt. A vizs-

A közlekedésügyi miniszterium egyébként ma felhívást intézett az autonóm testületek vezetőségi tagjaihoz, hogy a jogtalanul felvett

Az ipar és kereskedelemügyi miniszterium megállapította, hogy a Bucuresti-Targoviste új vasutvonalhoz szükséges területmegváltás alkalmával súlyos visszaéléseket követtek el. A főbb tisztviselők összejárva, a százezer lej értékű területet több millió lejért adták el az államnak. A bünyös főtisztviselőket felügyesztették állásaiktól és megindult ellenük a bünyvádi eljárás.

A legújabb jelentéseink arról adnak hírt,

mert egyrészt sok magánvonal olvadt azóta a CFR. szervébe, de azonkívül is Arad ütközőpont a nyugat és országunk között. *Alig van vasutvonal centrum, amely az országra fontosabb volna, mint éppen az aradi.* Az új áthelyezés a vasut szempontjából már azért is hátrányos, mert az eddig egy helyen tömörített, tehát centralizált szolgálatot elosztották és ezzel a szolgálatot megnehezítették. Amig eddig, ha valamire szükségem volt, átmentem a másik szobába és elintézttem, azt most postán, vagy telefonon kell, hogy elintézzem és ez a szolgálat hátrányára van. Mint ahogy a könyvelőség itt maradt, a pénztárt is ide centralizálták és most a Temesváron szolgáló, eddig kirendeltségben dolgozott hivatalnokok is itt kapják fizetésüket. A temesvári szolgálati főnököknek most szinte minden nap Aradra, míg nekünk jóformán naponta Temesvárra kell utaznunk sokszor egészen lényegtelen kis ügyek miatt.

— Az új beosztás visszasságára vall, hogy amig Hunyadvármegye székhelyét, a magát mindig Aradhoz tartozónak valló Dévát a te-

Munkát kapnak az aradi munkanélküliek

„Nem óhajtunk segélyeket kiosztani, hanem dolgoztatni akarunk” — Aki keresetét korcsnában költi el, nem kap többé munkát — Szigoruan ellenőrzik a munkásokat

Ciofu Vintila aradi munkaügyi inspektor nyilatkozata

Ciofu Vintila munkaügyi inspektor akadémia között ül íróasztala mellett. Nincs ember Aradon, akinek annyi nyomort, sebet tárnak szemé elé és nincs még egy ember, akinek annyi könnyet kell letörölnie, mint a munkaügyi inspektornak. Ez az állás nem is kelti a hivatalos látszatot, úgy néz ki a munkafelügyelő, mint egy jóléti intézmény, csak egy hiányzik innen, a pénz. A munkaügyi felügyelőségnek nincs alapja, amiből a nyomort enyhíteni tudná, nincs pénze az éhes szájak kenyérral való ellátására, mégis felbecsülhetetlenül nagy szolgálatot teljesít a munkanélküliek felségélyezésére.

Érdemes bepillantani abba a nagy munkába, amely pénz nélkül is ad eredményeket.

Hivatalos statisztika fekszik az inspektor asztalán, a munkanélküliség országos számairól. A hivatalos statisztika szerint, az országban 42.000 munkanélküli van. Aradon 801 munkanélkülit tartanak nyilván, de az igazi kere-

setnélküliek sokkal többen vannak, mert ez a kimutatás pár hónappal ezelőit készült és azóta a gyárak és vállalatok még bocsájtottak el munkásokat.

— Dr. Lufai polgármester intervegniált a népjóléti miniszteriumban — mondotta az inspektor, — hogy a munkanélküliek részére sürgős segélyt kapjunk és amint azt tegnapi számukban önök is megírták, a miniszterium magáévá tette a kérelmet, mert már tegnap utasítást kaptam a munkanélküliek ügyének sürgős referátuma tárgyában. Azonnal táviratilag válaszoltam és egyelőre 200.000 lejt kértem, amit egész bizonyosan pár napon belül meg is kapunk.

— Kérem Önt, — mondja az inspektor — az Aradi Közlöny útján közölje a munkanélküliekkel, hogy bárkinek rendelkezésére állok, akinek panasa van. Mindenkin segíteni akarok, de senki se várja azt, hogy a pénzt csak úgy egyszerűen elosszuk. A munkával megkeresett pénzt nagyobb becsben tartja mindenki, mint ami könnyen jön. Nem az a célunk, hogy a munkanélküliek egy este a korcsnában elköltsek a pénzüket, hanem azt akarjuk, hogy minden gyermeknek kenyere legyen. Szigoruan ellenőrizni fogom nemcsak azt, hogy nincsenek-e a jelentkező munkanélküliek között olyanok is, akiknek más oldalról jövedelmük van és mégis az éhezőtől akarja elvenni a falatot, de személyesen és a legnagyobb szigorral fogom ellenőrizni azt is, hogy a megkeresett pénzt hazaviszik-e, mert akiről megtudom, hogy a keresetét korcsnában költi el, kizárom a munkából.

— Személyes tapasztalatom az, hogy ezt a vidéket szorgalmas, józan nép lakja, akiknek minden vágya a munka, mi megszerezzük a munkát, kérem tehát a munkanélkülieket, hogy a keresetüket annak idején becsületes célokra költsek el.

— Olyan esetekben, ahol munkaképtelenséget állapítunk meg, nem zárkozunk el a pénzbeli segélytől sem és módot találunk majd arra is, hogy segítsünk azokon is, akik nem állhatnak ki követ törni, de akik mégis segélyre szorulnak. Kérem a sajtót — fejezte be közölnivalóját Ciofu inspektor. — támogatasson jószándékomban és remélem, hogy kéz a kézben a hatóságokkal és a sajtóval legyűrhetjük a munkanélküliség szörnyű rémét.

Feleségem megnősült

Steinach déleceg dallákká változtatja a nőt.

Steinach professzor bejelentette, hogy igen egyszerű eljárással a nőből férfit lehet csinálni.

Nagy jövőnk van nekünk férfiaknak ezután a felfedezés után. Egy szép reggelen majd arra ébrednek, hogy gyengéd hitvesem többé már nem nő. Így fog szólni hozzám mély baritonján:

— Te Dóci, vedd tudomásul, hogy eddig használt sértegetéseid reám többé nem érvényesek. Hiába mondd a jövőben, hogy buta női logika... hiába mondd, hogy olyan vagyok, mint egy vénasszony, én máttól kezdve...

— De Ildikó, tán csak nem...

— De igen. Máttól fogva Antal a nevem, mert férfi vagyok... apropos... hol a nadrágom.

— De Ildikó...

— Semmi Ildikó! Antal! És csönd legyen!

— Jó, jó, de hát végül is én vagyok a férfi a házban!

— Voltál kedvesem, máttól kezdve én leszek az ur a házban.

— Eddig is te voltál — sajnos — de így nem élhetünk együtt.

— Nem is akarok. Két hét múlva nősülök és hogy pukkadj, éppen azt a nőt fogom elvenni, akinek te mig nő voltam, hevesen udvaroltál. Már elrebegette a boldogító igent. Most pedig megyek a szabóhoz és csináltatok egy pár öltözet ruhát...

— De Ildikó... papardon Antal... te szivarozol? Szent ég és az én tavaszi ruhámban... és ruhákat akarsz csináltatni, úgy látom, hogy ebben a tekintetben még mindig nő vagy. Egy igazi férfi nem ruhával hódít.

— Elég, te engem nem fogsz leckéztetni. És nem fogsz belegázolni férfiúi becsületembe. Gorombáskodni én is tudok.

Ezeket mondta és elment. Elvitte a keménykalapot és a sétabotomat. Később láttam egykori hitvesemet a korzón egy vöröshaju tündérrel.

Rettenetes helyzetben vagyok. Miután feleségem megnősült, én, mint szolid, házas férfi, új asszony után néztem. Megismerkedtem egy kicsikével és megkezdtém az ostromot. Két hétig kéréletem és bevallottam neki még a forgalmi adómat is, mig végre azt mondta, beszéljek a mamájával.

Tegnap aztán elmentem öngagságáékhoz:

— Nagyságos asszonyom — mondtam a mamájának — eljöttem és bátorkodom megkérni Pirike kezét.

— Elkészt fiatalember — válaszolta halakán a mama.

— Már megkérték? — horkantam föl megszébeve.

A mama legyintett.

— Hát maga nem tudja? Pirike már két nap óta férfi és éppen kikocsizott a menyasszonyával.

Viszont nem lesz többé hiány férjben. Nincs kopasz fej. Azt a rengeteg nőt, akik reménytelenül néznek a világba, át kell változtatni férfiakká. Gründolni kell egy férfigyártó intézetet, ahol jutányos áron változtatják át a gyengébb nemet a teremtés koronájává. A kis nő bemegy, mint törékeny lilium és kijön, mint egy boxbajnok.

De attól tartok, hogy rövidesen csak férfiak lesznek a világon és szegény Steinach törheti majd a fejét, mig kitalálja, hogyan lehet a férfiakból nőt csinálni.

És nehezebben lehet majd öngagságát in flagranti érni. Mert ez az átváltoztató operáció gyorsan tökéletesedni fog és mire a férj rátöri öngagságára az udvarló lakásának ajtaját, akkorra a drága nőből egy dromedár férfi lesz, aki a markába nevet, ha ráivalysz:

— Te hűtlen kigyó!!

Hanem ehelyett azt feleli:

— Uram, ön téved, én nem vagyok kigyó, én férfi vagyok és sakkozom a barátommal.

(—)

Ötezer munkás lépett sztrájkba a budapesti Ganz-Danubius-gyártelepen

A Bedeaux-rendszer bevezetése miatt leállt a munka a gyár vagon-, hajó és villamossági üzemeiben — Békésen oszlott szét a sztrájkolók tömege — Holnap indulnak meg a tárgyalások

Budapestről jelentik: Ma délután elterjedt a magyar fővárosban az a hír, hogy a Ganz-Danubius részvénytársaság vagon-, hajó- és villamossági üzemeiben a munkásság megszűntette a munkát és a három üzemben dolgozók — számszerűen mintegy 5000 ember — elhagyta a gyártelepet. A munkabeszűntetésre a bedeaux-rendszer behozatala miatt került sor. Eszerint a rendszer szerint a gyárban dolgozó összes munkások munkateljesítményét nyilvántartják. A legutóbbi kimutatás azt mutatta, hogy Bodnár Lajos lakatos nem érte el az előírt munkateljesítményt, ezért elbocsájtották állásából. Bodnár saját műhelyének nyolcvan főből álló munkásságát arra biztatta, hogy vállaljanak vele szolidaritást. Ez meg is történt. Erre a

munkások bejárták a gyárat és csatlakozásra szólítottak fel minden munkást.

A gyár vezetősége amint tudomást szerzett a munkások között megindult mozgalomról, úgy határozott, hogy a vagon-, hajó- és villamos üzemekben a munkát azonnal megszűnteti, amit rögtön tudattak is a munkásokkal. A három üzem munkássága nagy izgalommal fogadta a gyár vezetőségének határozatát s pár perc alatt minden rendezettség nélkül elhagyták a munkatermeket, úgy, hogy a közben kivonult rendőrcsapatok békésen széjjel oszlatták a mintegy ötezer főnyi munkásságot. Az az általános vélemény, hogy a munkásság és a gyár vezetősége között a holnapi napon megindulnak a tárgyalások, amely minden valószínűség szerint teljes eredménnyel fog végződni.

Aláírták Párisban a jugoszláv államkölcsönt

Ezer millió francia frankot meghaladó kölcsönt vesz fel Jugoszlávia a francia pénzpiacon — Stabilizálják a dinárt — Negyven év alatt kell visszafizetni a kölcsönt

Belgrádból jelentik: A francia fővárosban tartózkodó jugoszláv pénzügyminiszter távirati értesítést küldött Belgrádba, hogy a kormány nevében egy nemzetközi pénzcsoporttal kölcsönszerződést írt alá. A kölcsönérdekeltségek élén a francia pénzcsoport áll és az 1025 millió francia frankról szól,

mely után 7 százalékos kamatot fizet a jugoszláv állam.

A kölcsön kibocsátási árfolyama 87 és fél és az negyven év alatt törlesztendő. A kölcsön konvertálása több éven belül nem lehetséges. A jugoszláv kölcsönt a dinár értékének stabilizációjára fogják fordítani.

Beöthy László, mint riporter

Amikor még politikai riportokra vadászott a magyar színpadi játék hirtelen elhunyt, örökfiatal szerelmese — Hogyan folyt le a híres affér Szilágyi Dezső igazságügyminiszter és Beöthy szerkesztő ur között

A magyar főváros művészvilága még mindig a Beöthy László hirtelen halálesetének tragikus hatása alatt áll. Az elhunyt közép-európai tekintélyű magyar színigazgató változatos életéből közöljük az Aradi Közlöny olvasói számára az alábbi érdekes, régi történetet, amely még a fiatal Beöthyvel esett meg, aki Budapesten újságíróskodott és akinek nevével az eset kapcsán hosszú heteken keresztül volt hangos az egykori Magyarország sajtója. Beöthy, a milyen kitűnő színigazgató lett később, olyan ügyes és agyafutur volt újságíró korában. A Budapesti Hírlap szerkesztőségének volt tagja, ahol nagybátyja, Rákosi Jenő volt a főszerkesztő. Ez a lap abban az időben még nem volt a kormány organuma, hanem a legszélsőségesebb ellenzéki fronton állott. A fiatal Beöthy László főleg politikai riportokat hordott a lapnak. Ezek az írások nem egyszer bosszantották meg a kormányon levő hatalmakat.

Beöthy László mindent megtudott, mindent meglátott és mindent megírt. Ebbe az időbe esett a polgári házasságnak törvényjavaslatba való foglalása. A tervezet kodifikálására Szilágyi Dezső akkori igazságügyi miniszter és Wekerle Sándor tárgyalták meg nagy titokban a különböző pontokat. Nagy érdekük volt, hogy ne pattanjék ki idő előtt a törvénytervezet, mert a papság és a klerikális sajtó mindent megtett volna, hogy I. Ferenc Józsefnél elgáncsolják a javaslat leglényegesebb pontjait.

A szemfüles politikai riporterek azonban semmi sem szent. Beöthy László elhatározta, hogy megszerzi lapja számára a törvényjavaslatot. Szilágyi Dezső közismert kétfogatu kocsiján járt fel a Continental-szállóbeli lakásáról az igazságügyi miniszteriumba, ahonnan rendesen a miniszterelnökséghez hajtattott át. Beöthy László vakmerő elhatározásra szánta el magát. Amikor Szilágyi kocsija az igazságügyminiszterium előtt várt, egy őrizetlen pillanatban bebújt a kocsi ülés alá. Vékony, nyurga legény volt, nem okozott neki különösebb nehézséget az elhelyezkedés. Ott akarta bevárni a kedvező alkalmat, hogy elemelhesse a törvényjavaslatot, melyet Szilágyi akkor vitt fel Wekerléhez.

Szilágyi Dezső hatalmas termetű, izmos ember volt, alig fért el a kocsiján. Mikor le-

jött a miniszteriumból és elakart hejyezkedni kocsiján, feltűnt neki, hogy az ülés valamiért kényelmetlenebb a szokottnál. Meg akarta igazítani az ülőpárnát, mikor észrevette, hogy valaki ott kuporog az ülés alatt. A hatalmas erejű ember nem sokat teketóriázott, nyakoncsipte Beöthy Lászlót és kiemelte a kocsiból. Azonnal leigazoltatta, majd amikor megtudta, hogy a hivatalos vendég miáratban húzódott meg az ülés alatt, egy lendítéssel az uccára lödítette le.

Nagy botrány lett ebből. Szilágyi Dezső lopás címén kívánt jelentést tenni Beöthy László ellen. Maga az Újságírók Szindikátusa is a hírlapírói etikába ütközőnek találta a cselekményt és szigorúan megrótta érte Beöthyt.

Az affért többek közbenjárására elsimították. A későbbi időkben azóta oly gyakori eseteknél, ha titkos okmányok kerülnek nyilvánosságra a napilapok hasábjain, mindig Beöthy Lászlóra kell gondolnunk, aki az ilyen kényes ügyeket kifürkésző riporterek uttörőjének bizonyult.

Borzalmas gyilkosságot leplezett le a marseillei rendőrség

Hat év előtt gyilkolt egy pénzügyi tisztviselő.

Marseilleből jelentik: A rendőrség a mai napon egy biztosító intézet terhére elkövetett csalás miatt letartóztatott egy Sarret nevezetű pénzügyi tisztviselőt és két büntársát a Schmidt nővéreket. Hosszas vallatás után a nővérek a rendőrség detektívjei előtt szenzációs vallomást tettek.

Elmondták a nővérek, hogy mintegy hat évvel ezelőtt Sarret meggyilkolt egy emberpárt, majd a holttesteket pokol-vízzel leöntötte, amely ennek következtében annyira feloszlott, hogy csupán feketés salak maradt belőlük. A holttest maradványait ezután közösen elföldelték. A rendőrség a megdöbbentő vallomás után Sarret vallatásra fogta, aki csakhamar beismerte a kegyetlen gyilkosságot. A rendőrség most a meggyilkoltak személyazonosságát igyekszik megállapítani. A gyilkosok kihallgatása folyik.

„Ez a diktatura!”

mondotta Goldis László feltűnéstkeltő expozéjában

Súlyos bírálat a nemzeti-parasztpártról és a Iorga kormányról — „Ha az ország összes tolvajai zár alá kerülnek, valamennyi börtön és kaszárnya szűknek bizonyulna — Összeállították az aradmegyei néppárt jelölőlistáját

A közeledő országos választások aradi frontján is teljes lendülettel indult meg a pártok szervezkedési akciója. Az Averescu marsall vezetése alatt működő néppárt aradmegyei csoportjának szűk körű végrehajtó bizottsága, Goldis László volt miniszter, tagozati elnök elnökléte mellett, ma délelőtt tartott jelölő-értekezletet, amelynek váratlan eseménye az volt, hogy a betegeskedése miatt aktív politikával hosszú idő óta nem foglalkozó Goldis László energikus hangú expozét mondott a helypolitikai élet újabb eseményeivel kapcsolatban. Érdekes expozéját az alábbiakban ismertetjük:

Goldis László expozéja

— Orvosom határozott tilalmának ellenére jelenlitem meg itt, — mondotta Goldis László tagozati elnök. — mert egy rendkívüli helyzet kelles közepében élünk és elkövetkezett az idő, hogy két és fél évig tartó kártékony kormányralom után, amelyről megszabadultunk végre, újra aktivitásba lépünk. Relatív azonban a kormány bukása fölött örülünk, mert a nép súlyosan csalódott Maniu Gyulában, akinek a gyulafehérvári csalakozást elősegítő és a Consiliul Dirigent alatti működése nagy népszerűséget szerzett, de annál gyengébbnek bizonyult a kormányon.

— Utjaink elváltak már akkor, amidőn a nemzeti-parasztpártból kiléptem, mert Maniu nem hallgatta meg tanácsaimat, amelyekben hangsúlyozottan figyelmeztettem őt arra, hogy a régi erdélyi nemzeti-párt, erdélyi reálpolitikáját kell folytatnia, amely a lelkek egyesítését szolgálta. Nem véletlen, hogy a Maniuek uralma óta szakadt az országra az egyik csapás, a másik után: Rosszabbodott a pénzügyi helyzet, mélypontra szállott alá a termények ára, szerencsétlen kézzel stabilizálták az ország valutáját és súlyos feltételű kölcsönt vállaltak anélkül, hogy azzal javították volna az ország gazdasági helyzetét. Az ország presztizsét tönkretették a külföld előtt a kölcsön szegényteljes feltételei, amelyeknek súlyát még 50—60 év múlva is megőrzik leszármazottaink.

Iorga — a pártok ellen

Ezután Goldis rátért a Titulescu-féle kormányalkotási kísérlet ismertetésére, rámutatván arra a körülményre, hogy a Titulescu-kabinet megalakítása Maniunak Argentinou és Manoilescu személyiségei el-

Tavaszi áradás öntötte el Württembergét és Badent

Falvakat söpört el és városokat változtatott tengerre a tavaszi ár.

Berlinből jelentik: A badeni Pferzheim és Bruchsal környékén 10 órás felhőszakadás volt, amelynek következtében a Rajnába ömlő mellékfolyók hirtelen megduzzadtak és tengerre áradtak, előlve óriási területet, országutakat, vasuti vonalakat. Bruchsal külvárosa több mint egy méter magas víz alatt áll. A földszinti lakók legtöbbször bennszorult lakásában. A Bretten—Bruchsal közötti vasutvonalat több helyütt elmosta az áradat.

Stuttgártól délre rövid ideig tartott a felhőszakadás, de a hatalmas víztömegek Württembergben is több helyütt áradást okoztak. A Neckar Nurtigentől délnyugatra valóságos tengerre vált. Két falura olyan gyorsan tört rá az áradat, hogy a háziállatok mentéséről szó sem lehetett. Felhőszakadás pusztított még a bajor unterfrankeni Aschaffenburg környékén is. Hosbach faluból két férfit és egy leányt elsodort az áradat. Ezeket elvesztetteknek tekintik. Goldbach falut szintén elöntötte a Rajna medréből kilépett ár.

len tett kifogásai miatt hiúsult meg. Beszéde során utalt arra, hogy a román nép lelke mennyire összeforrott az uralkodó személyével és semmiféle módon nem lehet a népet új államformák kalandos kísérleteibe kábítani. Senkinek sincs joga arra, hogy bírálni merészelje a király elhatározásait, de annál inkább megérdemlik a bírálatot a király kiválasztott személyiségei. Iorga professzor — mondotta Goldis László, — tudomása szerint már tizenegy éve készül a hatalom átvételére és most, hogy célját elérte, működése a politikai pártok ellen irányul. Csodálatos tévedés ez egy történettudós részéről, akinek tudnia kellene, hogy Angliát is 500 év óta politikai pártok kormányozzák és ezek a pártok alapozták meg világbirodalmi nagyságát. Ugyanez a helyzet Franciaországban is.

A politikai pártok mellőzésének a tervére csak egy magyarázatot tudok — mondotta Goldis László — és ez: a diktatura. Példáért nem kellett messzire menni: Szerbiában is egyszerre zárták be a parlamentet, azután jött a képviselők bebörtönzése, megkínkoztatása, földmúttókká tétele. Ez a diktatura! Zágrábban ma is tele vannak a börtönök a diktatura áldozataival. Am ezzel szemben vannak más metódusú diktaturák is, melyeknek egyik példája az olasz diktatura, ahol azonban törvényes rend szabályozza a diktátor hatáskörét.

Nem lesz ológ kaszárnya

— Igen sok sajtóorganum támadja a pártok működését — folytatta tovább érdekes expozéját Goldis. — Azt mondják, hogy a pártpolitikai akciók okai az ország minden bajának. Ezek azonban elfelejtik, hogy a párt maga a nép. Iorga miniszterelnök is kijelentette, hogy nincs szüksége pártra, ezzel szemben még ma sem oszlatta fel a maga organizációját. Igaz ugyan, hogy pártjának sok tagja nincsen, mert eleget téve pártvezéri kötelességeinek, minden hívét államszolgálatba helyezte máris el. Aki nem miniszteriumi tisztviselő, abból legalábbis prefektust csinált. Így maradt közkatona nélkül és ez a körülmény kényszerítette arra, hogy Ducaboz siesen és vele paktumra lépjen. Aradmegyében még nincs aktív működő pártja Iorganak, — mondotta a tagozati elnök — de megérhetjük még, ha ez így megy tovább, hogy a miniszterelnök a Szentháromság-szobor alatt fogja kidoboltatni, hogy milyen fizetésekért lehet majd a pártjába lépni? ... A történelem nem ismétlődhet meg s ha egykor Carp Péter el is mehetett a királyhoz, mondván, hogy ma csak négy embere van, de megbízatása esetén megszázsorozódik a számuk: ma már másképp fordulhat a világ.

Az előadó tagozati elnök ezután energikus szavakkal vette kritika alá az új kormány tervbevett érdekképviseleti rendszerét és egész programját, majd a következő kijelentéseket tette:

— A kormány egy minisztere a napokban jelentette ki, hogy szükségesnek látja, hogy az összes tolvajok mielőbb zár alá kerüljenek. Nem hiszem, hogy ezt a dicséretes szándékot a gyakorlatban megvalósíthatnánk, mert ha az új kormány minden tolvajt tényleg lezárna, akkor nemcsak a börtönök, nemcsak a fogházak és a legházak, hanem az ország valamennyi kaszárnyája is szűknek bizonyulna a tolvajok és a sikkasztók befogadására.

— Iorga, aki ötszáz könyvet irt meg, egy fél óra alatt állította össze kormányelnöki programját, amelyben azonban semmit sem mond. Csak szövirágok, kevés tartalommal. Pedig vannak súlyos és nehéz problémáink: a nép sanyaru gazdasági helyzete, a pénz vásárlóerejének csökkenése, a külföldi adósságok rendezése, stb. stb. Bizonyosra vehető, hogy az érdekképviselet képviselői és sze-

Május 11. és 12-én

SCHÄFFER SYLVESTER

az univerzális művészeti artistakirály két fellépése a Városi Színházban.

Társnője: Lily Krüger, a berlini opera szóló táncosnője.

Jegyek a színházi pénztárban már válthatók.

mátorai a maguk szakmájának ügyét fogják képviselni a törvényhozásban. De ki fog törődni az ország érdekeivel? Különböző értesül embereket akarnak beszorítani egyetlenegy pártkeretbe: egy akolba a báránnyal a farkast, egy helyre a tüzet a vízzel. Ez a kísérlet — mondotta Goldis László — feltétlenül súlyos zavarokra fog vezetni még.

A néppárti tagozat aradi jelölései

A néppárt aradmegyei tagozata vezérének feltűnést keltő expozéja természetszerűen azonnal zárult, hogy a zürzavaros politikai helyzetből egyedül Averescu marsall személyisége alkalmas a kivetető ut megtalálásához. A nagyhatású beszéd elhangzása után a megyei tagozat végrehajtó bizottsága megalkotta jelölőlistáit, amelyek azonban mindeddig még nem nyerték végleges befejezést. A kamarai képviselő-listán Goldis László, Iancu Cornel dr., Marsieu Péter kisjenői esperes, Apuleian Dimitrie, dr. Miclea Sever, Bobuta Todor dr. gurahonci ügyvéd, Petz Gyula dr. ujaradi sváb ügyvéd, Ardelean Todor világiosi igazgató és Tomuta Ioan lelkész (Lupesti) nevei szerepelnek. A megyei tagozat szenátorjelöltjei fölött még folynak a tárgyalások és tudomásunk szerint eddig csupán Moktovan Sikaus dr. vállalta a jelöltséget.

Amint a párt képviselőjelölt-listájából keltünk, dr. Miclea Sever kilépését a pártból Goldis elnök nem vette tudomásul, amint hogy ugyanerre az álláspontra helyezkedett Mitra Sándor párttitkár esetében is. A Consilieri választásra a tagozat Mitra Traian volt rendőrprefektust jelölte.

Economu dr. visszalép . . .

Az előző expozét követően Tomuta Ioan lupesti-i lelkész beszélt, majd megjelent a pártban dr. Economu Virgil egyetemi tanár, a családi kertészeti iskola vezetője is, aki tudomására hozta az elnöknek, hogy visszalép a pártba, amelynek eddig is telkes harcosa volt. Dr. Economu Virgil elhatározása politikai körökben azért is feltűnést kelt, mert amint az Aradi Közlöny elmúlt számában hírül adtuk, az ő személyét hozták komoly kombinációba az egyik előkelő közigazgatási állás hivatalos betöltésével kapcsolatban. A néppárt aradmegyei csoportjának végrehajtó bizottsága tudomásul vette Economu dr. elhatározását és fölötte az intéző-bizottság közelebbről hozza meg döntését. Mäskülönben a mai naptól kezdve az aradmegyei Averescu-párt helyiségében egy tíz tagú választási bizottság kezdte meg működését, amelynek ügyvezetésével a tagozat Mitra Sándor párttitkárt bízta meg.

Az aradi mozik mai műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: ÖFELSÉGE A SZERELEM. Egy Joe May szuperprodukción. A német filmoperettök legkiválóbbja, amelynek főszereplői valamennyien kedves ismerőseink már régebbi nagysikerű filmjeikről. Nagy Kató, Franz Lederer, Gretl Theimer, Halmay Tibor, Szőke Szakáll és Otto Wallburg mind fémjelzett nagy név. Kacagó könnyek és könnyes kacajok jellemzik ezt a minden mást túlszárnyaló filmsodát. (Kezdekör az ajtókat bezárlják.)

SELECT MOZGÓ: Premier. A MINDENNAPI KENYÉR. Dráma. Főszereplői: Mary Duncan és Charles Farrell. A film F. M. Murnau, a „Négy ördög” nem rég elhunyt világhírű rendezőjének mesterműve. (Kezdekör az ajtókat bezárlják.)

ELITE MOZGÓ: Negyed 8 és negyed 10 órakor. Premier. A TELEFONOS KISASSZONY. Társadalmi dráma. Főszerepben: Madge Bellamy.

GRADISTE MOZGÓ: Új műsor 7 és 9 órakor. EGY BANKJEGY KALANDJAI. Életkép. Imogen Robertson és Werner Fütterer-ek a főszerepben.

H I R E K

Van aki bevallja, van aki tagadja...

Végre kezdenek tisztán beszélni Bucures-tiben is. Az új kormány tagjai kijelentették, hogy érdekképviselőket létesítenek és ezekkel az érdekképviselőkkel indulnak a választásokba. Az érdekképviselőt nem új szó, ezt mindenki ismerte, csak indexre volt téve, nem szabad volt kiejteni.

Nálunk a kormányok meglehetősen sűrűn váltakoznak. Az egyik kormány erdőpanamákat, a másik brazilai kivándorlásokat bonyolít le, voltak kormányok, amelyek gégetikrőt importáltak engros és en detail, mindig az ország érdekének pontos szemelőtt tartásával. Olyan előrelátók voltak ezek az urak, hogy az egyik kormány tagjai távozásuk előtt az államkassza tartalmát magukkal vitték. Ezek a kormányok szintén érdekképviselői kormányok voltak, a saját érdekeik képviselői és csodálatos, hogy az egyes kormányok különböző foglalkozást űző tagjai milyen nagyszerű kereskedelmi gyakorlattal és éleslátással bírtak.

Iorgu miniszterelnök — amint az tudott dolog — az ország legelső nyelvésze, aki szereti az egyenes mondatokat, kerül minden körmondatot, de szereti azt is, ha a szavak meghatározzák értelmüket és ezért ahelyett, hogy elnevezte volna kormányát liberálisnak, nemzeti-parasztpártinak, gheorghistának, vagy tudomisen milyen más-„istának“ egész egyszerűen nevével szólítja a gyereket s kijelenti, hogy az ő kormánya az érdekképviselők kormánya.

Az érdekképviselőt szó meg fogja tenni hatását, most minden politikai árnyalat az érdekképviselőt jegyében fog megalakulni. A cipészek érdekképviselői alapon kerülnek majd be a parlamentbe, ahol meghozzák a törvényt, hogy ezután mindenkinek havonta egy pár új cipőt kell vennie, a borbélyok érdekképviselője javaslatot terjeszt elő a parlamentbe, hogy az összes önbortvákát az országból tiltsák ki, megindul a harc a cukrázók és tüzifások között, mert a tüzifások azt fogják kívánni, hogy augusztusban tél legyen, a cukrázók pedig, hogy decemberben kánikulai hőségben árulhassák a fagyaltot. Minden az érdekképviselőt jegyében folyik majd ezután.

Nem új szó az érdekképviselőt, minden kormánynak meg volt az érdekképviselője, csak hogy „Van aki bevallja, van aki tagadja!“ Sz. K.

IDŐPROGNÓZIS. Lényegtelen hőváltozás várható, gyenge északnyugati légáramlatokkal és változóan felhős idő, nyugaton csapadék-hullammal.

FELHÍVÁS! Felkérjük mindazokat, akik az ARADI KÖZLÖNY-ben híreket, eseményeket, stb. kívánnak közzétenni, hogy azokat közvetlenül küldjék be hozzánk, mert más lapok után küldött közlemények rendszerint nem jutnak el szerkesztőségünkbe. Közleményeket az ARADI KÖZLÖNY részére kizárólag csak lapunk belső munkatársai fogadhatnak el.

A kormányt nem terheli mulasztás a német-román tárgyalások konfliktusa miatt. Bucurestiből jelentik: A kormány ma komünikéu tett közzé, amelyben a német-román kereskedelmi tárgyalások tervezett, de megakadt megkezdésére vonatkozólag, illetékes helyen szükségesnek tartják kijelenteni, hogy a kormányt nem terheli semmilyen mulasztás az ügyből kifolyólag. A szituációt legfeljebb a német bizottság két tagja értette félre. Mindamellelt a kormányt elkövet mindent a tárgyalások újrafelvételébe.

Az aradi görögkeleti egyházmegyei zsinat ünnepi ülése. Az aradi görögkeleti egyházmegyei zsinat vasárnap délután 4 órakor tartja ünnepélyes megnyitó ülését a szemánarium dísztermében. — A zsinat ünnepélyes ülésén megjelennek az egyházmegye egyházi és világi tagjai. Dr. Comsa Gergely püspök megnyitó beszédében megemlékezik Iorga professzor és miniszterelnök tudományos működéséről. Iorga professzor ugyanis június 15-én tölti be életének 60-ik évét. A zsinat érdemleges tárgyalásai a május 10-iki nemzeti ünnep miatt csak hétfőn délelőtt kezdődnek meg.

Féltékenységből gyilkolt a ménési erdőőr

Rotar Péter meggyilkolta vadházastársának mostohaapját — Tárgyalás az aradi törvényszéken — A gyilkost kilencévi fegyházra ítélte a bíróság

Az aradi törvényszék Pop Jenő-tanácsa ma délelőtt nagyérdekességgel bűnperben hozott ítéletet. A vádlottak padján Rotar Péter ménési erdőőr foglalt helyet, aki az elmúlt év szeptember 29-én közvetlen közlelő két revolverlövélssel meggyilkolta Biró Gligor ménési gazdálkodót, a harmadik revolverlövélssel pedig súlyosan megsebesítette annak feleségét. A bíróság előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés büntette miatt vonta felelősségre Rotar Pétert.

A vádat ismertetése után a ménési erdőőr részletesen elbeszélte tragédiájának történetét. Elmondta, hogy hónapokon keresztül vadházasságban élt egy Ioana s Mária nevű leánnyal, akinek mostohaapja volt Biró Gligor. A mostolia apa nem szívesen vette, hogy ő olyan gyakran megfordul a háznál, ezért többször kiutasította. A kérdéses napon reggel újabb összetűzése volt a mostohaapjával, aki nem akarta megengedni, hogy Ioana Mariával foglalkozzon. Nagyon el volt keseredve és elhatározta, hogy szakít a leánnyal. Délben

azonban annyira elhatalmasodott rajta a féltékenységi érzés, hogy ismét megjelent Biró Gligor házában, hogy volt vadházastársával elbeszélgethesen. Azt hallotta ugyanis a faluban, hogy Ioana Mária-nak más is udvarol és amikor másodszer is kiutasították a házból, úgy határozott, hogy az esti órákban még egyszer megpróbálja fenyegetésekkel visszaszerezni vadházastársát.

Revolvert vett magához, aztán újból elment Biró Gligor házába. Alighogy benyitott az ajtón, az öreg Biró megtámadta, mire őt annyira elfogta a düh, hogy előrántotta revolverét, kétszer Biró Gligorra és egyszer annak feleségére lőtt. A bizonyítási eljárás során több tanu akadt, aki előtt az erdőőr elpanaszolta baját és megemlítette, hogy egyszer örökre végezni fog a kérelhetetlen öregemberrel. A terhelő tanuvallomások alapján a bíróság a perbeszéd elhangzása után előre megfontolt szándékból elkövetett emberölés büntettségét 9 évi fegyházbüntetéssel sújtotta Rotar Pétert, aki az ítélet súlyosságára való tekintettel felebbezett a temesvári ítélőtáblához.

A május tizediki ünnepségek előkészítése. Az aradmegyei prefekturán ma egész nap a május 10-iki ünnepségek előkészítésével kapcsolatos tanácskozások folytak. Maicanescu prefektus délelőtt a helyőrség vezető tisztjeit fogadta, majd délután megjelentek a polgári hatóságok vezetői is, élükön dr. Lulai Cornel polgármesterrel és dr. Moga Romulus rendőrkvesztórral. A délutáni órákban a megyei prefektura közölte Arad valamennyi hatóságával, hogy a belügyminisztérium rendelkezéseinek értelmében ez évben is ugyanolyan keretek között ünneplik meg a fejedelemségek egyesülésének ünnepét, mint ahogyan az elmúlt évben történt.

Budapestre helyezték Lengyelország washingtoni követét. Budapestről jelentik: A lengyel kormány, ma nevezte ki Budapestre meghatalmazott miniszterét. A követi állást Letkowsky, volt washingtoni követtel töltötték be.

Románia a lengyel bolgár repülő-közlekedésben. Varsóból jelentik: A lengyel lapok ma ismertetik a lengyel-, román- és bolgár kormányok tárgyalásainak eredményét, amely szerint a lengyel kormány által kiépítendő rendszeres repülőgépjárat Románián és Bulgárián való átrepülését minden további nélkül megengedik. A repülőjárat jogát tíz évre Lengyelország kapta meg. Már a tarifákat is közlik a lapok. Eszerint Bucures-ti—Szófia 60 zloty és a Bucures-ti—Szaloniki közötti út díja 110 zloty lesz.

A Magyar Párt intézőbizottságának ülése. Folyó hó 9-ikén déli 12 órakor a Magyar Párt intézőbizottsága, a képviselő- és szenátorválasztással kapcsolatos kérdések tárgyában ülést tart.

ORTNER cipőszalonja es orthoped cipészete Arad, v. Salac ucca 5. sz. alatt

Eltiltották ügyvédi gyakorlatától Prónay Pál ügyvédét. Budapestről jelentik: Darvai János dr., Prónay Pál védője ma szinte úgy járt, mint védenca, Prónay. Egy rágalmazási perből kifolyólag meg volt idézve, de nem jelent meg, mire a tárgyalást két órával későbbre halasztották és elrendelték az ügyvéd azonnali elővezetését. A rágalmazási perben az ügyvédi kamara már állást foglalt, sőt ítéletet is hozott, mely szerint Darvai János dr.-t ügyvédi gyakorlatától egy évre eltiltották. A bíróság a később megtartott tárgyaláson a Kamara ítéletét jóváhagyta és kihirdette a közben elővezetett Darvai előtt.

Vasuti karambolok. Bucures-tiből jelentik: Könnyen végzetessé válható karambol történt tegnap éjjel Tighina állomáson. Két tolató mozdony közvetlenül az állomás épülete előtt összeütközött és mindkettő erősen megrongálódott. Egy Antonuc nevezetű fűtő az összeütközés következtében súlyosan megsebesült. A kár igen nagy. — Ugyan- csak az elmúlt éjjel a 220146-os számú mozdony Szatmár állomáson tolatás közben kisiklott. A vasutvonal pár méter távon erősen megrongálódott, Emberéletben nem esett kár.

Aradi urileány nyerte meg a budapesti Studio gramofonrejtvény-pályázatát. Budapestről jelentik: Akik figyelemmel kísérték a budapesti Studiónak az április 22-én megtartott farka-est keretében lezajlott gramofonrejtvény-pályázatát és résztvettek a pályázaton, azok valószínűleg élénk és türelmetlen érdeklődéssel várták az eredményt. A Studio ugyanis gramofonrejtvény-pályázatán három magyar lemezt visszafelé játszott le és a pályázóknak meg kellett állapítani a lejátszott lemezek címeit. A gramofonrejtvény-pályázatának eredményét ma hirdette ki a Studio és annak első nyertese Homorthy Ica aradi urileány. A megfélejesek a következők: „Ajajaj“, „Gárda hadnagyom“ és „Vanak el nem csókolt...“. Az első díjat nyert aradi urileány három darab értékes gramofon-lemezt kap ajándékba.

Esküvő. Birkenheuer Kató és Papp Antal folyó hó 9-én este 8 órakor tartják esküvőjüket a helybeli minoriták templomában.

JÉGELŐFIZETÉSEKET felvesz Reusz Sándor-cég jéggyára, Bul. Reg. Ferdinand 33. Telefon 141.

A szovjet elpredálja az Eremitage világhírű műkincseit. Szentpétervárról jelentik: Az Eremitage-muzeumból, mely a világ egyik leggazdagabb és legértékesebb muzeuma volt, lassan-lassan eltűnnek a híres régi festők kincseit érő műalkotásai. A szovjet a legnagyobb titokban adja el a vágyonokat érő festményeket, amelyek főleg amerikai műgyűjtők birtokába kerülnek.

Kezdődő érzelmeszedésnél a természetes „Ferenc József“ keserűviz úgy az alhasi pangást, mint a renyhe emésztést megszünteti és a magas vérnyomást lecsökkenti. A gyakorlati orvostudomány vezérei a Ferenc József vizet azért becsülik olyan nagyra, mert ez gyorsan és enyhe módon szabályozza a szervezetre annyira fontos gyomor- és bélműködést. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Földhöz vágott a vihar egy repülőgépet. Prágából jelentik: Borzalmas repülőgépszerecsétlenség történt ma délelőtt az Elba mellelti Brandeis közelében. Egy katonai repülőgépet gyakorlatozás közben meglepett a vihar, amely a gépet a földhöz vágta. A repülőgép amint a földhöz vágódott kigyulladt és a benne ülő két pilótával együtt szénné égett. A gépet egy Milata Károly nevezetű főhadnagy-pilóta vezette, míg a másik pilóta a megfigyelő szerepét töltötte be.

Ifjusági táncestély a Magyar Otthonban. Az ifjusági tagozatok folyó hó 9-én, szombaton este 9—1 óráig tartó táncestélyt rendeznek, melyre ezúton hívja meg a rendezőbizottság az ifjusági tagozatok tagjait, t. vendégeit és ismerőseit.

Gyanus embert fogtak a bucaresti-i királyi tribün alatt

Állhatatosan hallgat a titokzatos „merénylő”.

Bucurestiből jelentik: A bucaresti-i szilaganca detektívjei az éjszaka egy gyanusan viselkedő, rosszul öltözött férfit fogott el a Jianuköruton, ahol a május tizedeki ünnepekre szolgáló királyi tribün állították fel.

A szolgálattelvő detektíveknek feltűnt, hogy éjnek idején egy csavargókinézésű ember a királyi tribün alatt bujkál. Az odasiető detektívek elől menekülni igyekezett, de a levegőbe irányított lövésekre megállott és megadta magát. Még az éj folyamán kihallgatták, de semmi pozitívumot bevallani nem volt hajlandó, sőt a nevét sem árulta el. A rendőrségnek az a véleménye, hogy az elfogott egy terrrorszervezet tagja, de semmiféle igazoló iratot, vagy kompromittáló irást nem találtak nála.

A szilaganca a rendőrséggel karöltve megindította a legszigorúbb nyomozást és valószínűleg több letartóztatás következik.

— **Halálra gázolták a lovai.** Szegedről jelentik: Ricsányi József 28 éves gazdálkodó részegen felült kocsijára és nagy iramban hajtani kezdett. Az országuton az illuminált állapotban lévő gazdálkodó kecselt kocsijáról és az ettől megbokrosodott lovak halálra gázolták.

— **Megölte a bubifrizura a világhírű „Csillag Annát”.** Bécsből jelentik: A „Csillag Anna vegyészeti gyár” ma bejelentette fizetésképtelenségét és kényszerregezséget kért a bécsi törvényszéknél. Aktivája 10.000 schilling, passzívája 27.000 schilling. A cég a híres Csillag Anna-féle hajnövesztő szeret gyártotta, de a rossz gazdasági viszonyok és a nők bubifrizuras divatja miatt válságba jutott.

— **Munkanélküli tragédia.** Obersteinből jelentik: Nache mellett, egy Schleich nevű munkanélküli takács behívta az uccáról hét éves fiacskáját, agyonütötte, majd a holttestet lefektette az ágyba. Másnap reggel a takácsot a sziklatemplom előtt holtan találták meg. Éjszaka felment a sziklatemplomhoz és ottan levette magát. Nyomban szörnyethalt.

— **Fogházba juttatta elkésereése.** Budapestről jelentik: A budapesti büntető törvényszék ma tárgyalta le Troján Béla budapesti illetőségű banktisztviselő hűtlenségi bűnperét. Troján 1919-ben olasz fogságból tért haza, aki elkésereve látta, hogy a vörös hadsereg mályen terrortal dolgozik és hogy bátyját is tuszként elhurcolták. Ebbeli elkésereedésében belépett a román hadseregbe, harcolt a vörösök ellen és a román hadsereg budapesti bevonulásán mint alhadnagy vett részt. Majd a visszavonuló román hadsereggel Erdélybe ment, ahol három évig szolgált, később visszatért Budapestre és egy bankban állást foglalt el. Csakhamar felelősségre vonták egy feleletés alapján, ma pedig a felelősségi tárgyaláson tekintetbe vették bűntelenségét, elkésereését és azt, hogy a román hadseregből már régebben el akart szökni, de arra módja nem volt, egy hónapi fogházra ítélték. Barátai kegyelmi kérvényt nyújtottak be a kormányzóhoz.

— **A vízfecskendő-tankok prágai kudarca.** Prágából jelentik: A rendőrség a tüntetők gyors szétszórására több vízfecskendő-tankot és gázbombákat rendelt, melyeknek ma délelőtt volt Prágában, az egyik repülőtéren hasznavehetőségi kipróbálásuk. A gázbombák nagyszerűen beváltak, azonban a vízi tankok nem bizonyultak megfelelőeknek. A vizitankok kipróbálásánál a statisztáló tömeg ugyanis megrohanta a tankokat és a vizsugarakat elfordította, úgy, hogy a rendőrség kénytelen volt meghátrálni.

— **Mikor kiesik egy szám a szerencsekerékből.** Berlinből jelentik: A porosz délnémet osztálysorsjáték legutóbbi húzása — mint annakéjén megírtuk — egy szám kiesett a szerencsekerékből, amit csak akkor vettek észre, amikor már néhány nyereményt kihúztak. A számot visszatették és tovább folytatták a húzást és a nyereményeket már ki is fizették. Most az osztálysorsjáték egy sorsjegytulajdonosa pert indított a sorsjáték vezetősége ellen és kérte, hogy új húzást rendeljenek el, mivel a közbejött incidens miatt a húzást nem tartotta szabályszerűnek. Az ügyben a bíróság fog döntést hozni.

Az Anschluss áll a világpolitika érdeklődésének középpontjában

Briand szerint az európai államok ma már nem kezdenének újabb háborút — Shaw megleckézteti a világsajtót

Budapesten készíti elő Franciaország sakkhuzását a vámunió ellen

Párisból jelentik: Az interpellációk vitája során a baloldali pártok képviselői szólaltak fel. A radikálisok javasolták, hogy a Ház memorandummal forduljon a külügyminiszterhez és közölje vele, hogy a parlament elvárja, hogy a népszövetség legközelebbi ülésén erősen szembeszáll a német-osztrák törekvésekkel szemben és ehelyett olyan tervező és építő politikát vezet be, amely az összes európai államok együttműködésére irányul.

A további interpellációs vitánál Franklin-Buillon képviselő emelkedett szólásra és azt fejtegette, hogy Briand külügyminiszter milyen rövidlátó politikát folytatott, midőn azt hangoztatta, hogy a francia-német közeledés elvetette a német-osztrák egyesülésnek a gondolatát. Közben Berlin és Bécs nyugodtan tárgyaltak.

Ezután általános érdeklődés mellett Briand Aristid külügyminiszter emelkedett szólásra és ezzel kezdte beszédét:

— **A háboru utáni pacifista politikai kísérlet újabb nehézségekbe ütközik.** Garancia azonban, hogy ezt sikerre viszem és a nemzet becsülete nem fog csorbát szenvedni!

Hangoztatta, hogy teljes garanciát vállal a bekövetkezendőkért, mert az európai államok ma már nem kezdenének háborút. A német-osztrák közeledésre vonatkozólag kijelentette, hogy az Anschlussnak ma már csak gazdasági jelentősége van. A jövő háborújának borzalmainak megdöbbentő adataival festette alá, majd ellenfelei felé fordulva, sorra válszolt az ellene hangoztatott vádakra is.

Londoni jelentések arról adnak hírt, hogy Bernard Shaw a világhírű angol író az Institut of Journalist villásreggelijén feltűnésteltő beszédet mondott a sajtó jövőjéről. Kijelentette többek között, hogy tanácsosnak tartaná, ha az újságírók lépést tartanának az idők változásá-

— **Ehunyt jótékony uriaszony.** Budapesten hosszas betegeskedés után meghalt dr. Barna F. Jánosné. Az elhunyt uriaszony sohasem hiányzott ott ahol egy könnyet kellett letörölni, vagy egy szerencsétlenül segíteni. Az elhunyt uriaszonyt kiterjedt rokonság és széleskörű ismerősei gyászolják.

— **A Magyar Ház R.-t. részvényjegyzési irodájának közlései.** Csak néhány nap óta van akcióban az iroda, máris olyan tömeges jelentkezés történik a részvények jegyzésére, hogy az iroda vezetősége ezton adja tudomására a részvényt jegyezni szándékozók-nak, hogy a jegyzés pontos időpontját a közeli napokban, a sajtó útján fogja közölni. Ez alkalommal is az érdeklődőknek tudomására hozza, hogy minden részvény után annak 30 százaléka, vagyis 30 lej fizetendő a jegyzés-kor és ezenkívül minden részvény után 10 lej alapítási költség. Igen kívánatos, hogy ezt az összeget minden részvényt jegyezni kívánó tartsa készenlétben, hogy a napokban a részvényt jegyzőket felkereső megbizottaink ne találják különösen a kisebb jegyzéseket vállalókat készületlenül.

— **Tragikus tréfa.** Morar Pál sikulai gazdálkodó az elmúlt év áprilisában az öccse Flaubert-jével játszott. Tréfából célba vette az ablak előtt elhaladó Hank György munkást, mert azt hitte, hogy a fegyver nincs megtöltve. A Flaubert azonban eldördült és a fegyvergolyó Hank György fején ejtett súlyos sérülést. Hank György azóta nem tud beszélni és csak tejtáplálékot képes magához venni. Gondatlanságból okozott súlyos testi sértés miatt indult meg Morar ellen az eljárás és az enyhítő körülményekre való tekintettel 15 napi elzárásra és 1000 lej pénzbüntetésre ítélték a vádlottat. Az ítélet végrehajtását a bíróság három évre felfüggesztette.

val és nem irnának az osztrák-német közeledés ellen.

— **Nem szabad elavult fikciókhoz ragaszkodni.** — mondotta Shaw — mert Németország és Ausztria szükségszerűen ugyanis egyesülni fognak. Most az újságírók úgy viselkednek, mint egy ódivatú nevelő a püspökök városában. Ha így folytatják a hirtapirók, úgy elvesztik minden népszerűségüket, amit a rádió már amugy is megtépázott.

Budapestről jelentik: Ma este érkezett meg Sixtus páрмаi herceg Budapestre. A főherceg budapesti útja előtt találkozott Zita exkirálynővel és Párisban és Belgrádban is járt.

A lapok a főherceg útjának nagy jelentőséget tulajdonítanak. Állítólag Sauerwein utja is összefüggésben van Sixtus utjával. A főherceg kihallgatáson jelent meg gróf Bethlen István miniszterelnöknek, akivel Briand megbízásából tárgyalt. A „Tribuna” szerkesztője, Tucio szintén Budapestten tartózkodik. Politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy Franciaország az osztrák-német közeledést akarja el-lensúlyozni, egy magyar-osztrák barátság ki-építésével.

Budapestről jelentik: Heina osztrák kereskedelemügyi miniszter ma délután hét óra husz perckor Budapestre érkezett. A pályaudvaron Bud János magyar kereskedelemügyi miniszter, Calce osztrák követ, a főváros nevében pedig Kovács Vilmos tanácsos és Zita h y, a fővárosi idegenforgalmi iroda igazgatója fogadták. Az üdvözlőbeszéd után, az osztrák kereskedelemügyi miniszter a Duna-palotában lévő lakására hajtatott. Este nyolc órakor Heina miniszter tiszteletére a magyar főváros bankettet rendezett a Gellért-szállóban. Az osztrák kereskedelemügyi miniszter holnap délután meglátogatja az áru-és mintavásárt, este pedig részt vesz az idegenforgalmi bizottság ülésén.

— **Elítelt ujaradi betörő.** Dugács Mihály 30 éves Fegyverháza közságbeli lakos a múlt év májusában vakmerő betörést követett el Ujaradon, Burger János házában. Dugács Mihály a háztetőn keresztül behatolt a ház padlására, a mennyezetet keresztül leereszkedett a szobába és ottan nagyértékű ingóságot vitt magával. Súlyosbította ügyét az a körülmény, hogy a nála tartott házkutatás alkalmával egy katonai löfegyvert is találtak. A vádlottat ma megvasálya vezették elő a temesvári fogházból, miután Dugács Mihályt előzőleg rablásért és utonállásért tíz évi fegyházbüntetéssel sújtotta a temesvári törvényszék. Az aradi törvényszék a bizonyítási eljárás lefolytatása után betöréses lopás büntetéeért Dugács Mihályt hat hónapi fogházbüntetéssel sújtotta.

— **A fürdők erkölce.** Berlinből jelentik: A porosz tartománygyűlésen a nyári szezon közeledtével heves viták folynak a fürdőzők megrendszabályozásáról. A porosz fürdőhelyeken ugyanis már a múlt évben általánossá vált az a szokás, hogy elkülönített fürdőreszeken a férfiak és nők, mint „természetkedvelő egyesületek” tagjai, teljesen ruhátlanul fürödtek együtt. A porosz kormány a tartománygyűlés kívánságára valószínűleg teljesen be fogja a ruhanélküli kurát tiltani.

— **Anyák napja ünnepélyre műsor kapható a „Vasárnap” kiadóhivatalában.** (Minorita-palota.)

— **A legények bosszúja.** Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma hozott ítéletet Necia György, Domokos János és Oprea György ágrisi parasztleányek ügyében, akik az elmúlt évben bosszúból belőttek Mehelean malomtulajdonos házába, mert az nem akarta az egyik legényhez feleségül adni a leányát. Mehelean Simon csak könnyebb természetű sérüléseket szenvedett és így a bíróság a garázda legényeket egyenként két hónapi fogházbüntetéssel sújtotta, de miután vizsgálati fogságban kitöltöttnek idejüket, a védő kérelmére ma szabadlábra helyezte a bíróság a három vádlottat.

A „Mohácsokból“ tulságosan kijutott Magyarpécskának

Lengyel István főesperes és dr. Lelik István, a magyarpárti tagozat elnöke ismertette Pécska problémáit — „Az emberek jobbak lettek“ — Még a bicskázások is megszűntek Magyarpécskán — A nagy-laki utra tizenkét milliót szavaztak meg — Hová lett a pénz

(Az Aradi Közlöny kiküldött munkatársától.)
Míg dőcögünk a rozszant fiakkal, van időm végig gondolni ennek a hatalmas községnek történetét. Most az a beszéd járja, hogy Pécskán a magyarok csak telepések, alig van nagyobb multjuk két századnál. Dr. Juhász István könyve jut eszembe a Csanádegyházmegyei monostorok történetéről, melyben a pannonhalmi bencések kulturmunkássága mellett a pécskai ötszerzetes-rend van feltüntetve Kelet-Magyarország kulturális és vallási gócpontjául. A hiteles adatok szerint Pécskának már 1332-ben plébániája volt. A falunak akkor nem volt ötöd annyi lakossága, mint a szomszédos Tornyanak. Ma megfordítva van. A két Pécska lakossága a szomszédos tanyákkal együtt harmincezerre rug. Míg a török-dulás egyes szomorú fájdalmát forgatom magamban, melynek csaknem az egész község magyarsága áldozatul esett. Ó-, azaz Román-Pécskán visz át a kocsit. Széles ucca, porra váró száradt sárral a szélén. Az út mellett levő fák éppen most bontják leveleiket s az uccán alig jár székér. Egy uccaforduló s Magyarpécskára érünk. A határ pár lépés csak, melyet egy tíz hónapos gyermek is megtesz néhány másodperc alatt. Szinte előkelő nagyozolásnak tűnik fel, hogy ez a két teljesen összeforrt helység külön községként szerepel. A nagy magyar község uccáján nem zörög székér, a zsáruk lehuzva állják a napot. Ilyenkor az egész falu a mezőkön izzad.

Hogyan él Pécska magyarsága?

Lengyel István főesperes kapuja előtt szállók ki. A fehérre festett ajtók között, melyek kolostor benyomását teszik, egy nyolc év körüli gyermek kalauzol:

— Itt lakik a főesperes ur.

Szelid arcu, negyven körül járó pan fogad, a hiús fogadó-szobába tessékél és helyvel kínál. Kérdősködéseimre készségesen felel:

— Bizony Pécskának is megvan a gondjai. Eddig a lakosság legfőbb jövedelme a buzaexportban volt. Most el van vágva a nyugati piacoktól s a földműves népet az a veszély fenyegeti, hogy saját zsirjába hullad bele. Mondanom sem kell, hogy becsületes, dolgos emberek lakják Magyarpécskát. Minden rögit felhasználnak és oly mintagazdaságot folytatnak, ami a nyugati államoknak is például szolgálhatna. A község legsürgősebb gondja a Maros-híd, mellyel összeköttetésbe lehetne lépni a Bánáttal.

— Csak a legjobbakat mondhatom az itteni magyarságról. Igaz, hogy konzervatív, de e mögött a konzervativizmus mellett bizonyos humanizmust láthatunk. Arató gépet például azért nem vesznek, mert nem akarják a falu szegényebb embereit elzárni a részes aratással járó keresettől. Nagy szegénység mindenfelé. Sohasem tapasztaltam ennyi munkanélkülit, ennyi panaszkodást. Gyár kellene ide. A tehetősebb gazda is igyekszik mentől kevesebb segéderővel dolgozni, hogy a nagy terheket elviselhesse. A cséplőgéptulajdonosok, akik annak idején részletfizetésre vették gépeiket, most árverés előtt állanak, a gazdák, akik egy kis kölcsönt vettek fel földjeikre, most a kamatokat is alig bírják fizetni.

— A szegénység természetesen a családi életben is érezteti hatását. A gyermekszületés a halandósággal szemben 1893-ban 480 pluszt jelentett, most éppen adaeqvált a kettő.

— Az emberek jobbak lettek, összetartanak, észrevehetően jobban szeretik egymást, mint a jölcében. A bicskázások is megszűntek, egy legényt, mikor egyszer megdicsértem ezért, melankólikusan mondta: háboru előtt, ha bicskázunk, becsuktak bennünket. Jó volt pihenőnk; ma a csendörök vernek meg. És nincs borzasztóbb annál, mint verést szenvedni el valakitől, mikor tudjuk, hogy nem üthetjük vissza. Most különben a virtusunk is nyugszik.

Nincs pénz koresmára. Így neveli a falusi fiataliságot a kegyetlenség és a szegénység. Többször eszembe jut Ady. Endre verse: *Nekünk Mohács kell.*

Azonban a Mohácsokból kissé tulságosan kijutott nekünk.

„Pécska az egész világgal levelez“

Következő utam dr. Lelik Istvánhoz vezet. Erős, határozott fellépésű ember, a Pécskai Magyar Párt elnöke.

A magyarság faji érzéséről kérdezősködöm.

— Lelkileg erős a magyar paraszt. Szívvel, lélekkel a Magyar Párt hive, de a pénzt erősen megszámlálja, mielőtt kiadja. Közvetett adóval igyekszünk áldozatokra bírni őket. Műkedvelő-előadásokat rendezünk. Eddig négy szindarabot adtunk elő. Még pedig nagy sikerrel.

— Mennyi magyar lakik a községben?

— Magyarpécskán nyolcezer. Ópécskán vagy ezerkétszáz.

Az iskola-kérdést vetem fel.

— Ez az egyik legnagyobb probléma. Magyarpécskán magyarnyelvű állami iskola van. Az iskolaigazgató komoly és megértő szakember, a tanerők is jók. Csak az az egyedüli panaszkodunk, hogy az Ópécskán levő, mintegy száz magyar gyerek nem járhat az alig néhány lépésre levő szomszéd-községi magyar iskolába. S ha mégis a szomszédba küldi valaki Ópécskáról a gyermekét, a község előjárója úgy tekintik őket, mint akik a tankötelezettséget kiadják. Több esetben vetettek ki már pénzbírságot ilyen eset miatt a szülőkre.

— A magyar lakosság erősen megfogycott a háboru óta. A világ különböző részéből jönnek levelek a kivándorlóktól. Az embernek a szíve facsarodik, mikor az Egyesült-Államok, Brazília, vagy Franciaország levélblyegével ellátott levelet lát a falusiak kezében.

— Az agrárreform nem érintette a falut. Nagybirtok itten ismeretlen fogalom. Átkinek száz holdja volt, az már gazdag embernek volt tekinthető. Most halál adnak az emberek az égnek, ha csak annyi földjük van, melyet családostól megművelhetnek. Itt van például az öreg Harsányi István esete. Hatvannyolc holdja van.

Junius végén tárgyalja a Semmitőszék az aradi városi tisztviselők perét Aradváros ellen

Atisztviselők ügyvédjének álláspontját tette magáévá a semmitőszéki elnök — Egyesítették a fizetéspótlék-igénylők és a fizetés-differenciákat perelő tisztviselők ügyét

Tizennyolc—huszmillió lejt fizet a város, ha elveszti a pert

A bucaresti-i Legfelsőbb Semmitőszék május ötödikére és hetedikére tüzte ki az aradi városi tisztviselők azt a keresetét, amelyet két csoportban indítottak a város ellen. Az első csoport — mint ismeretes — 1925. január 1-ig visszamenőleg előléptetésből származó fizetésdifferencia címén négy millió lejt követel a városon. Az ötvenkét tisztviselő ügyét Gherman Dante dr. az aradi törvényszéken és a táblánál már megnyerte. A tisztviselők második csoportja elmaradt fizetéspótlék címen tizenkét milliót követel a várostól. Az első két fokon ugyancsak kedvező döntést kaptak a tisztviselők.

A Legfelsőbb Semmitőszék május ötödiki tárgyalásán a második csoporthoz tartozó fizetéspótlékok ügye került tárgyalásra. A tisztviselőket Istrate Micescu bucaresti-i ügyvéd képviselte és kérte, hogy a bíróság június

A meg nem szűnő érdeklődés következtében

nem állunk meg!

Folytatjuk

esernyő és napernyő

szenzációs

olcsó elárusításunkat.

Aruink hibátlanok és a legjobb minőségűek!

A tüztől megmentett ernyőinket minden elfogadható árban árusítjuk.

Győzdjön meg árainkról.

Transilvania Ernőárúház

Bul. Reg. Maria (Fischer Eliz-palota.)

Öreg ember, maga nem tudja megmunkálni. Felibe művelteti. Emellett 22000 lej adót fizet. Az adót félretett kis pénzéből fizeti s ha tovább tart a gazdasági krízis, máról-holnapra szegény ember lesz. *Egyelőre mindenki a gazdasági válság megoldását várja.*

Sok aktuális probléma mellett talán a Maros-híd a legfontosabb. Ez összeköttetést jelentene a Bánáttal, ami a falu iparát és kereskedelmét 50 százalékban előmozdítaná. Természetesen a mozgalmasabb heti és országos vásárok révén a földműves népek is sokat számítana. Óriási summáról volna szó: 12 millióról. A nagylaki utról is szó kerül. Évekkel ezelőtt tizenkétfélmilliót szavazott meg erre az állam. Sajnos, az utból nem lett semmi.

Nehéz idők, súlyos gondok az egész országban. A valamikor gazdag község is érzi a világkrízist. Most mindenki várja a gazdasági élet nivójának emelkedését. Az élet itt sem élet immár. Csak reményeségek végtelen láncolata. Búcsuzom Lelik dr.-tól. Az udvaron cigányzenekezd muzsikálni. Gizella-napi szorenád! Ilyenkor szereznek szegények valamit — mondja Lelik dr. Egyébként mulatságok nélkül telnek a napok.

K. J. dr.

huszonhatodikára napolja el a tárgyalást. A május hetedikén tárgyaláson pedig Gherman Dante dr., aki személyesen járt Bucarestben, arra kérte a bíróságot, hogy a két ügyet együttesen tárgyalja a Semmitőszék. A város jogi képviselőjében megjelent Impusan bucaresti-i ügyvéd ellenezte a tárgyalás elnapolását, de a Legfelsőbb Semmitőszék Gherman dr. álláspontját fogadta el és úgy döntött, hogy a városi tisztviselők ügyében június huszonhatodikán fog érdemlegesen tárgyalni.

Aradon köztisztviselők körében nagy érdeklődéssel várják a legfelsőbb fórum döntését és amennyiben Aradvárosa a pert legfelsőbb fokon is elvesztené, úgy 18—20 millióval lehet már csupán az érdekelt tisztviselőket kielégíteni, miután a város, mint pervesztes fél az alaposan felszaporodott perköltségeket is fizetni tartozik.

TARKA ESEMÉNYEK

A májusi ember

Reménynyújtás azok számára, akik májusban születtek.

Ime egy kis igazolás azok számára, akik hisznek a horoszkópban. A horoszkóp szerint akaratéro, kitartás, szívósság és önbizalom jellemzi azokat, akik májusban „Vénusz fényében, a Bika csillagkép jegyében” születtek. Legnevezetesebb májusi emberek: Macchia-velli, olasz író (született 1469 május 3-án), aki „Il Principe” (A fejedelem) című művében állítólágot az eszközöket. Monroe James, az Egyesült-Államok volt elnöke, aki kimondta, hogy „Amerika az amerikaiaké” 1758. április 28-án született. Metternich Kelemen, a hírhedt osztrák kancellár születésnapja 1773. május 15. Bülow herceg pedig 1849. május 3-án született.

A boldogságra való törekvés is jellemzi ezeket az embereket, akik gyakran az életüket töltik el ebben a vágyban. Példa rá II. Napóleon felesége, Eugénia császárnő (1826. május 13.) Mária Terézia (1717. május 13.) és II. Katalin orosz cárnő (1772. május 2.)

A művészet is sokat köszönhet a májusnak. Lehár Ferenc zeneszerző 1870. május 6-án, Csajkovszky Iljics 1840. május 7-én, Brahms 1833. május 7-én születtek. Curie, a radium feltalálója 1859. május 15-én született.

Ha nem minden májusi gyermekből lesz világhíresség, arról nem a május tehet. A májusiak mindenesetre reménykedhetnek.

HÉTEZER TILTOTT MŰTÉTEL VÁDOLJA MÁGIÁT EGY ORVOS. Németországban újabb szenzáció per indul meg a 218. paragrafus körül. A vádlott Schareino mühlheimi orvos, aki már hosszú idő óta erős elméleti harcot vív a tiltott műtétekről szóló törvény ellen és önmaga tett saját maga ellen feljelentést, hogy perének tárgyalásánál bebizonyítsa álláspontjának helyességét. Az orvos hétezernél több tiltott műtéttel vádolja önmagát és azt állítja, hogy a beavatkozásért csakis saját költségeit fizette meg pácienseivel. Az ügyet komplikálja, hogy egy Mellers nevű asszony, akinek lakásán is történtek ilyen műtétek, azt állítja, hogy az orvos élve született gyermekeket is megölt, viszont megállapították, hogy Mellersné elmebeteg.

VILMOS EXCSÁSZÁR CINNKATONAI. Vilmos excsászárnak óriási, több ezer daraból álló cinnkatonagyűjteménye volt, amelyet most a holland katonai múzeumnak ajándékozott.

HINDENBURG ÉLETFOGYTIG TARTÓ ELNÖKSÉGE. A német néppárt Flensburgban megtartott gyűlésén dr. Schifferer birodalmi képviselő bejelentette, hogy pártja tiltakozik a jobboldali ellenzék ama követelése ellen, hogy Hindenburg lépjen vissza hivatalától, sőt ellentörvényjavaslatot fog betervezni a birodalmi gyűlés elé, amelyben Hindenburgnak életfogytig való birodalmi elnökké választását javasolja.

— Mesterséges gummiszívet találtak fel Amerikában. New-Yorkból jelentik: Az amerikai élet-tani társaság montreali konferenciáján R. H. Stehle, a Mac Gill egyetem tanára előadásában kijelentette, hogy a szív működését bizonyos esetekben sikerült egy szivattyúszerkezettel pótolni. Macskákat szívébe apró gummiszívet helyeztet el és az állatok egy évvel a mesterséges szívet elég sokáig éltek. A tulajdonképpeni probléma szerinte nem a szív működés előállítása, vagy beillesztése, hanem a beteg vérkeringésének fenntartása a kicserélési műtét alatt.

EGY KÜLÖNÖS ÁRVERÉS. A Duna melletti Mühlendorfban a Ranna-kastélyban most árverezték el báró Birkenshammerstein Anny osztrák színművész nő műgyűjteményét, amelyen egyes drága műtárgyak poton pénzért keltek el. Szírnaszőnyegekért darabonként 5 sillingért írték, egy remek ó-német kredenc 150 sillingért, négy középkori olajfestmény összesen 300 sillingért kelt el. A bárónő maga is jelen volt az árverésnél és licitált egyes tárgyakra. Leányának kérelmére azokra az emléktárgyakra, amelyeket a művész nő magának akart megtartani, a többi vevők egyáltalán nem tettek ajánlatot, hogy az árát fel ne verjék.

Jorga leleplezte Európa első román nemzetközi szélhámosát

A miniszterelnök lerántotta a leplet Barbu Basarabról, aki egy ügyes mesével pumpolta végig Európa nagyvárosait — a tizenhatodik században. —

Mi mindenre nem ér rá a tudós kormányelnök?

Amíg Jorga az Akadémiától a pénzügybe átmegy...

Bucurestiből jelentik: Mindenki tudja Jorgáról, hogy egyike Románia legelfoglaltabb emberének. Annyi a különböző foglalkozása, hogy néha már ő maga sem tudja megkülönböztetni, hogy melyik a fő- és melyik a mellékfoglalkozása...? Még az ellenfelei is elismerik, hogy a munkabírása egyenesen csodálatos. Most, hogy miniszterelnöki székben ül és mellette még a belügyi- és közoktatási ügyekben is oroszlanrészt vesz ki a munkából, a rendes napi munkájából alig hagyott el valamit. Most is, mint előbb, rendszeresen megjeleneti lapját és mindennap hűségesen ő maga írja vezércikkét lapjának. Emellett rá ér sokoldalú tevékenysége mellett még arra is, hogy ő maga válaszoljon egyes cikkekre.

A hozzá intézett személyes beadványokat, táviratokat, leveleket, melyek most miniszterelnöksége idején sokszorosan felszaporodtak, saját maga intézi el és a felhalmozott munkája mellett is marad neki ideje arra, hogy akárhányszor csattanós válaszokat adjon.

Egy román világeselő — 1571-ből

Mostani elfoglaltsága mellett, az egyetemi oktatást át kellett adnia helyettesének, mert négy katedráját mégsem bírja ellátni. Nincsen ideje hozzá, amit nagyon sajnál. Azonban reméli, hogyha egy kissé rendbe jönnek a dolgok, úgy marad majd ideje, hogy egyetemi előadásait is folytassa. Azonban egy dolgot még mostani nagy elfoglaltsága alatt sem tudott elhagyni, legkedvesebb foglalkozását: történelmi kutatásait. Erről ad tanubizonyítást a Román Királyi Akadémia legutóbbi ülésén tartott előadása, melyen egy nagyon érdekes kalandor évszázadokkal ezelőtti mesterkedéseiről számol be, aki 1570—1571-ben folytatta szélhámoskodásait...

Ebben az időben megjelent ugyanis Zürichben egy Barbu Basarab nevű ember, aki a városi tanácshoz benyújtott ékes levelében panaszkolta el sorsát és támogatást kért.

A levelében elmondta, hogy ő Munténia utalkodójának, Neagoe Basarabnak jogszertint trónörököse, akit családjával együtt elfogtak a törökök, s akiktől csak hosszas és keserves kalandok után tudott nagynehezen megszökni.

A városi tanácstól segítséget kért, hogy a lengyel királyi udvarba utazhasson, hogy a lengyel király segítségével elfoglalhassa jogszertinti örökségét, Munténia trónját.

Dr. Miclosi Emil egymillió nyolcszáz ezer lejes keresetét elutasította a Semmitőszék

Véget ért a nagy per az aradi valutacsempészes feljelentőinek kincstári járuléka miatt — Az állam nem fizeti ki az egykori aradi rendőrprefektus és az ügyvéd kétmillió követelését

Emlékezetes még az Aradi Közlöny olvasóközönsége előtt az a nagyszabású valutacsempészesi ügy, amelynek során Faragó Gyula volt aradi főbíró 35 millió magyar korona átcsempészesével gyanúsították meg. A feljelentést annakidején Gritta Ovidius volt aradi rendőrprefektus és dr. Miclosi Emil aradi ügyvéd tették meg és miután a 35 millió koronát lefoglalták, a följelentők igényt tartottak arra, hogy a törvényben előírt részesedést megkapják. Az állam nem fizette ki dr. Miclosi Emil 1 millió 800.000 lejes követelését, ezért az ügyvéd pert indított a pénzügyminisztérium ellen. Nagy feltűnést keltett annakidején, hogy

Jorga kutatásai szerint, a zürichi városi tanács meg is szavazott a bujdosó trónkövetelőnek „négy új arany korona” értékű segélyt és a segélyt kérő azzal tovább is állt, dacára annak, hogy a trónkövetelő ur egyetlenegy okmánytal sem tudta állításait bizonyítani.

Jorga, ugyancsak kutatásai eredményeképpen irgalmatlanul széttépi ennek a négy-száz éves szélhámosnak minden hazugságokból szőtt meséjét. Rámutat először is arra, hogy Neagoe Basarabnak, Munténia fejedelemének, nem is volt Barbu nevű fia. Ő maga nevezte magát Barbunak. Az, aki a fiának adta ki magát, nem volt más, mint egy közös séges szélhámos, aki tényleg számos kalandon ment keresztül, mert németországi csavargásai után, Spanyolországba került, ahol II. Fülöp zászlója alatt küzdött az arabok ellen, majd innen jutott el Svájcba, ahol a derék zürichi városi tanácsot megpumpolta.

De Jorga még egyébről is lerántja a leplet, mert az ismeretlen trónkövetelőről bizonyítja az is, hogy nem is lehetett trónkövetelő, már csak azért sem, mert nem is ismerte Munténiát. Kiderül ez azokból az írásokból, melyekben az ál-Basarab kalandjairól beszél és így ez a derék ember, aki valószínűleg fél Európát végig szélhámoskodta ezzel a mesével, az első ismert nemzetközi szélhámos.

Köszönet Veres Andrásnak

Jorga előadása végén meleg köszönetet mondott Veres András tanárnak, aki a kutatásokban segítségére volt.

Az előkelő akadémiai úrak és érdeklődők meleg ünneplésben részesítették Jorgát a sikerült előadás után. Alkalmunk volt ekkor egy rövid beszélgetést ellesen a távozó előkelőségek ajkáról.

— Nézd, hogy siet Jorga, — intett a távozó miniszterelnök után az egyik akadémikus.

— Igen, — válaszolt a másik, — említette előadás előtt, hogy sietnie kell a pénzügyminisztériumba.

— Aha, — nevetett az első — folytatja munkáját, amit itt végzett.

— Hogyan, — csodálkozott a másik — folytatja a tudományos kutatást a pénzügyminisztériumban?

— Dehogyan is a tudományos kutatást, — legyintett a másik — a leleplezést...!

Béres András.

az aradi törvényszék megítélte Miclosi Emil dr.-nak az 1 millió 800.000 lejes követelését az állammal szemben, sőt két évvel ezelőtt a temesvári ítélőtábla is helybenhagyta az aradi törvényszék ítéletét.

Főlebbezés folytán a Legfelsőbb Semmitőszékhez került Miclosi Emil dr. keresetének ügye, aki a másodfoku ítélet után az 1 millió 800.000 leje biztosítási végrehajtást foganatosított az aradi pénzügyigazgatóságon. A Semmitőszék tegnap tárgyalta Miclosi Emil ügyét és megváltoztatta az aradi törvényszék és a temesvári ítélőtábla ítéletét és Miclosi Emil dr. keresetét elutasította. Ezzel a határozattal az ítélet jogerőre emelkedett és a nagy port fölvert valutacsempészesi ügy, epilogusa végleg lezárult.

RÁDIO KÖZLÖNY

Rovatvezető: SZTOLÁR JENŐ.

Rádió az orvostudomány szolgálatában

Amerikában szorgalmasan kísérleteznek azzal, hogy beteg embereket rövid hullámu adók hatásának kitéve kezeljenek. Azt remélik, hogy ezzel a testben lévő összes baktériumokat megölik. Miután már hosszabb ideje kísérleteztek ilyenformán állatokkal és rovarokkal, most Bostonban előadást rendeztek, melynek keretében ezt a kísérletet embereken is végrehajtották még pedig biztató eredménnyel.

Köztudomású, hogy a nagyfrekvenciás elektromos térben a test hőmérséklete igen gyorsan emelkedik. Így sikerült Bostonban egy ember hőmérsékletét 1 óra alatt 40 fok C-ra emelni.

Rovaroknál a hőmérséklet oly magasra tudták emelni, hogy pár perc alatt beállt a halál. Könnyen meg lehet, hogy majdan a rövidhullámu adók sugarai, mint most a Röntgenéi, nélkülözhetetlen segédeszközei lesznek a modern orvostudománynak.

Rádióhadjárat Oroszország ellen. Mivel az új moszkvai adó az utóbbi időben gyakran Románia-ellenes műsort adott, még pedig, hogy Romániában könnyebben megérthessék, románul, a romániai igazgatás elhatározta, hogy egy zavaró-állomást helyez üzembe, hogy az orosz kellemetlenkedést lehetetlenné tegye. Ez az „ellenadó” pontosan a moszkvai adó hullámhosszán huzamosan jeleket fog adni, miáltal a műsor vételét lehetetlenné teszi. Ez a harc mindaddig fog folyni míg a szovjet felhagy propaganda-adásával.

Autó-rádió. Amerikából jelentik, hogy a Chrysler cég új zártípusú kocsijai már mind úgy vannak konstruálva, hogy egy rádióvevőberendezés beépítése minden további nélkül lehetséges bennük. A kocsi tetején már fel is van szerelve egy keretantenna.

Pick-up. A rádiólámpa megjelenése a gramofontechnikában is nagy újításokat hozott létre. Régebben ugyanis a gramofonfelvétel úgy történt, hogy a felveendő hangot egy tölcseren keresztül egy membránra vezették, melynek rezgéseit egy tü rajzolta egy viaszból készült korongba. Ma elektromos uton, mikrofonon keresztül történik a felvétel, aminek következtében a gramofon elérhette a mostani tökéletességét. De a gramofonnak a legnagyobb hátránya az volt, hogy hangereje a legtöbb esetben nem volt megfelelő, ezért, a tökéletes visszadás miatt ma már mindenütt elektromos hangdobozt (Pick-up) használnak a lemezek lejátszásához. Ez a készülék t. i. a tü rezgéseit nem hanghullámokká, hanem váltakozó erősségű elektromos árammá alakítja át, amelyet azután a szokásos erősítőkkel és hangszórókkal tesszészszerinti hangerőre növelhetjük. Kisebb hangerőre a legtöbb rádiókészülék kisméretű erősítő présre is felhasználható.

A „begerjedésről.” Az amatőr-készülékek gyakori hibája, hogy az elvileg helyes elkészítés ellenére káros visszacsatolások lépnek fel. A hangszóró sistereg, sőt gyakran füttyölő, ordító hangot ad, a vétel, amennyiben egyáltalán kihallatszik, a felhasznált anyag jósága és az előkészítések helyes megválasztása ellenére torzított. Ezen hibák oka mindenkor a helytelen szerelés. Ezt elkerülendő a következő főszempontokat tartsuk mindenkor szem előtt: A rács- és anódvezetékeket a lehető legrövidebbre és egymástól a lehető legtávolabbra helyezzük. A nagyfrekvencia-tekercseket egymástól lehetőleg árnyékoljuk, de még az esetben is távol egymástól és egymásra merőleges tengellyel szereljük. Alacsonyfrekvencia transzformátorainkra ugyanez áll, habár itt a modern típusoknál ez a veszély kisebb. Lehetőleg minden lámpának külön anódkivezetést készítünk, különösen anódpótló alkalmazása esetén. — Amennyiben ezen irányelveket szem előtt tartjuk készülékünk nem fog „begerjedni.” Nagyon sokszor előfordul azonban, hogy egy egész kis hiba miatt a készülék füttyülni kezd. Hogy a hibát megjavíthassuk, tudnunk kell, hogy a begerjedés a nagy vagy a kisméretű részben van-e? Ha a rezgőkörök elhangolása megszűnteti a füttyülést, akkor a hiba itt van, míg ha tovább füttyül akkor a kisméretű részben van a visszacsatolás.

Ítélet az aradi kommunista-perben

A bíróság két hónaptól másfél évig terjedő fogházra ítélte a vádlottakat — Két vádlottat bizonyítékok hiányában felmentettek — Az ügyész és a védő felebbezést jelentettek be a temesvári ítélőtáblához

Megrázó jelenetek a törvényszék folyosóján

Ma délelőtt 10 órakor már népes volt az aradi törvényszéki palota emeleti folyosója. Az esküdtzéki terem főbejáratánál két rendőr teljesít szolgálatot. Detektívek cirkálnak a folyosókon, a karhatalom többi része pedig a törvényszéki palota környékén helyezkedik el és ügyel arra, hogy a perifériákról összeereglett munkanélküliek a kommunista bünper ítélethirdetésénél ne hogy megbontsák a rendet. Popescu tanácselnök tíz óra után néhány perccel utasítást ad a karhatalom vezetőjének, hogy a hallgatóságot bocsájtja be a tárgyalóterembe. Csakhamar zsufolásig megtelnek a padosorok és közben az oldalajtón három szuronyos foglázór vezet be a vádlottakat.

A tárgyalás megnyitása után az elnök átadja a szót a védelemnek. Dr. Örfi Gyula emelkedik szólásra és elsősorban a bünesetnek általános karakterisztikumát vázolja. A bünper jogi részletezésénél rámutat arra, hogy az ifjumságok ellen a bizonyítási eljárás során nem merült föl olyan bizonyíték, amely az államrend fölforgatására irányuló tendenciát igazolta volna, az ő meggyőződése szerint a vádlottak ártatlanok és így fölmentő ítéletet kér. De még az esetben is, ha marasztaló ítélethozatalra kerálna sor, kéri, hogy a bíróság vegye figyelembe a vádlottak fiatal korát, hogy valamennyi családfenntartó és a társadalomból való kiközösítésük egy-egy családnak a tragédiáját jelenti.

A védőbeszéd elhangzása után Popescu elnök egymásután hívja föl a vádlottakat, hogy a végső szó jogán mondják el, mit tudnak még fölhozni védelmükre. A vádlottak nem kívánnak a védő által elmondottakhoz hozzáfűzni semmit, csupán mindegyikük ártatlanságát hangoztatják. Ezután a bíróság ítélethozatalra vonult vissza. Majd egy óra hosszat tanácskoztak a bírák, míg ismét a tárgyalás megnyitására került a sor. Feszült izgalom uralkodik a teremben, a hallgatóság állva várja Popescu elnök szavait, aki halkán kezdi meg az ítélet kihirdetését.

Elhangzik az ítélet

Az aradi törvényszék mint büntetőbíróság bünösnek találta Pap Iván, Undi Ferenc, Varga Pál, Englender Simon és Sonn Imre vádlottakat az állam rendjének fölforgatására irányuló propaganda büntetésében, amelyet oly-

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. n. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-téle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytözsde, volt Andrassy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytözsde, volt Weitzer J-n.

Dohánytözsde volt Kossuth-u. 4 szám,

Juhász Gábor fűszertüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytözsde, Zsidótemplom-épület.

Ambruster-trafik, Dengl-ház.

Akinek tehát az Acsev-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számában feltétlenül meg fog jelenni.

módon követték el, hogy 1931. január 5-én az állam és társadalom rendje ellen izgató tartalmu röpcédulákat terjesztettek. A bíróság ezért Pap Ivánt 1 évi fogházra, Undi Ferencet 1 és fél évi fogházra, Varga Pált két hónapi fogházra, Englender Simont 1 évi fogházra, Sonn Imrét 1 évi fogházra ítélte, Káli Jánost és Englender Ferencet bizonyítékok hiányában a vád és következményei alól fölmentette. Varga Pál büntetésébe a bíróság nem számította be a vizsgálati fogságban eltöltött időt, míg Englender Simon egyéves fogházbüntetéséből a vizsgálati fogsággal négy hónapot vett kitöltöttnek a törvényszék.

Az ítélet indoklásául szolgál, hogy a vádlottak tagadásával szemben a házkutatások alkalmával megtalált röpcédulák és levelek beigazolták, hogy az elítélt vádlottak tagjai a földalatti kommunista mozgalomnak. Tevékenységük nem elméleti volt, hanem kizárólagosan gyakorlati. És ebben a vonatkozásban olyan büncselekményt követtek el a röpcédulák osztogatásával, amely az állam és társadalom rendjének fölforgatására irányult. Enyhítő körülménynek vette a bíróság a vádlottak fiatal életkorát és hogy majdnem mindegyik családot tart fent. Ezzel szemben súlyosbító körülménynek minősítette tagadásukat.

Az anyák sikolya

Az ítélet kihirdetése után elsőnek a vádlottak képviselője, Gutunoiu Iancu ügyész nyilatkozott. A kétrétebeli fölmentő ítélet miatt felebbezést jelentett be. Örfi Gyula dr. pedig az elítélt vádlottak nevében jelentett be felebbezést a temesvári ítélőtáblához és egyben kérte az összes vádlottak szabadlábra helyezését, miután Aradon bejelentett lakásuk van és a rendőrségen is nyilvántartott emberek. A bíróság úgy határozott, hogy Englender Simon és Káli Jánoson kívül a kéthónapos ítélettel sújtott Varga Pált is szabadon bocsájtja, ellenben a többiek továbbra is az aradi ügyészség fogházában maradnak. Az elítélt vádlottak ugyancsak felebbezést jelentettek be. A két felmentett vádlott megnyugodott a törvényszék ítéletében.

Miután a bíróság kihirdette ítéletét, a vádlottakat az esküdtzéki terem melletti oldalszobába vezették ki, közben a hallgatóság kivonult a teremből. A folyosón rendőr és detektívgyűrű zárta el az utat a törvényszéki folyosók belső részei felé, úgy, hogy a hallgatóságnak csak a lejáró lépcsőhöz volt kijárása. A folyosón három megtört, idős asszony várta az ítélet kihirdetésének eredményét. Pap Iván, Undi Ferenc és Sonn Imre édesanyja. Pap Lászlónéval közölték elsősorban, hogy fiát egyévi fogházbüntetéssel sújtotta a bíróság.

A megtört lelkű anya velőtrázó sikollyal eszméletlenül terült el a földön.

Sonn Imre édesanyja sirögöröcsöket kapott és csak nagynehezen sikerült lecsillapítani. Undi Ferenc édesanyja a fal felé fordult és egész testét rázta a zokogás. A hallgatóság közben a három szenvedő asszony köré sereglett, részben, hogy az arra szorultaknak segédkezet nyújtsanak, a rendőrség azonban nem engedte meg, hogy tömeg tartózkodjon a folyosón. Az egyik munkásleány és a rendőrtiszt között ebből szóváltás keletkezett, mire a rendőrtiszt erőszakkal távolította el a munkásleányt a törvényszék folyosójáról.

A szabadlábra került vádlottakat a fogházigazgató nyomban magához hívatta, kiadta holmijukat és elbocsájtotta őket a fogházból. Ezzel a gesztussal a textilgyári sztrájkjal kapcsolatos kommunista bünper tárgyalásának első fázisa befejezést is nyert.

Téli holmik moly elleni megóvását felelősség mellet vállalta: Neuländer E. szücs Fischer Elizapalota, udvarban.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Milliók panamavádak a temesvári pénzügyigazgatóság ellen

Szigoru vizsgálat indult a pénzügyminiszteriumban a régi rezsim ügyének felülvizsgálására — Miért tűntek el súlyos vádakat tartalmazó iratok éveken át a pénzügyminiszteriumban? — A temesmegyei kismalmosok illeték-büntetése

Huszmillióra becsülik a kincstár kárát

Temesvárról jelentik: Országszerte általános feltűnést keltett Argetoianu pénzügyminiszternek intézkedése, amellyel dr. Lázár Cornel temesvári pénzügyigazgatót állásától felmentette. A sportkörökben is közismert szakember gyors távozása mindenesetre igazolni látszik Argetoianu „erős kezé”-ről elterjedt híreket, bár egyelőre még nincs semmi magyarázata annak, hogy mi tette szükségessé a gyors személyi változást. Egyes kombinációk azonban máris feljelentésekről tudnak, amelyek a pénzügyminiszteriumban állanak tanulmányozás alatt és amelyek súlyos vádakat emelnek a temesvári pénzügyigazgatóság ügykezelése ellen.

Az egyik feljelentés arról tud, hogy a temesmegyei kismalmosok forgalmi illeték-fizetési körül történtek súlyos mulasztások. Egy évvel ezelőtt ugyanis, amikor a pénzügyminiszterium megállapította, hogy a kismalmosok bizonyos forgalmi illetéket éveken keresztül nem fizettek be, a temesmegyei kismalmosokra huszonhárom millió lej hátralékos illeték, illetve bírság megfizetését rótták ki. Ekkor egyezkedő tárgyalások indultak meg és hogy ezek a tárgyalások, amelyeket a kismalmosok részéről Birtler Adolf malomtulajdonos folytatott, milyen eredménnyel végződtek, azt nem lehet tudni. Azonban az esetből kifolyólag utóbb büntető feljelentés történt és abban a feljelentő kifejti, hogy az egyezségnél az államot megkárosították, mert hivatalos személyek az egyezés megkötésénél hatalmas összegeket kerestek.

A feljelentést az ügyészség a vizsgálóbíróhoz juttatta el, aki többször kérte a pénzügyminiszteriumot, hogy a temesmegyei kismalmosok illetékének kifizetésére vonatkozó iratokat a vizsgálat lefolytatása céljából haladéktalanul juttassa el hozzá, azonban többszöri sürgetésre ezeket az iratokat a vizsgálóbíró nem kapta meg. Ugylátszik, a pénzügyminiszteriumban valakinek érdekében állhatott, hogy ezek az iratok ne is érkezzenek meg Temesvár-

ra. A vizsgálóbíró most újból sürgette — mint bucaresti-i tudósítónk jelenti — ezeknek az iratoknak a beküldését és függetlenül azok megérkezésétől már május hónap közepén kihallgatások lesznek ebben az ügyben. Elsősorban az ügyben közvetlenül érdekelt személyek járulnak a vizsgálóbíró elé. A feljelentés huszmillió panamáról tesz említést és a vizsgálat lesz hivatott kideríteni, hogy az mennyiben felel meg a tényeknek.

Ugyanez a büntetőfeljelentés a kismalmosokkal állítólag létrejött egyezségeken kívül más ügyekből kifolyólag is tesz feljelentést. Elsősorban néhai Szana Zsigmond hagyatékát említi. A feljelentés adatai szerint ugyanis, amikor a Szana-hagyaték után fizetendő örökösödési illetéket kirótták, ugyancsak súlyosan megká-

rosították a kincstárt. A feljelentés azt igyekszik kimutatni, hogy a Szana-vagyont alacsonyabban értékelték és ennek következtében a kincstárt szintén milliókra menő károsodás érte, mert sokkal kevesebb örökösödési illetéket fizettek, mint amennyit a tényleges hagyaték után fizetni kellett volna. Érdekes, hogy a Szana-hagyatékra vonatkozó kérdés tisztázása végett is a vizsgálóbíró többször kérte a pénzügyminiszterium hagyatéki osztályától és a temesvári pénzügyigazgatóságtól is az erre vonatkozó iratokat, azonban azokat nem tudta megkapni. A temesvári pénzügyigazgatóság ezeket az iratokat az örökösödési illeték kivétele után a pénzügyminiszteriumba küldötte fel.

A feljelentés harmadik része a temesvári pénzügyigazgatóság ügymenetével foglalkozik s az adókievételek, valamint az adótelebbevételek körüli eljárásokról tesz feljelentést. Konkrét adatokat ez a feljelentés nem tartalmaz, azonban ama gyanújának ad kifejezést, hogy az adókievételek alkalmával a temesvári pénzügyigazgatóságon bizonyos protekciók érvényesültek, amelyeknek pénzügyi háttérük volt. Ezenkívül a feljelentés még több visszaélésről vél tudni.

A pénzügyminiszteriumhoz most érkezett meg a temesvári vizsgálóbíró újabb sürgetése s így május közepére, amikor a vizsgálóbíró a kihallgatásokat kitűzte, a fontos iratok már itt lesznek. Hogy a följelentések alappal bírnak-e vagy sem, azt a vizsgálat lesz hivatott megállapítani.

A román mezőgazdaság krízisének okai

A tultermelés és az iparcikkek fogyasztásának csökkenése idézte elő a román mezőgazdaság súlyos helyzetét — A kivezető út: az ipari államok fogyasztásának felfokozása

V. Barbu román nemzetgazdász feltűnésteltető előadása Bucarestiben

Bucarestiben, az ország legjobb nemzetgazdászai, szinte naponta tartanak ankétokat a mezőgazdasági krízis elhárításának módjairól. Románia tisztán mezőgazdasági állam és ezért az egész világon dúló mezőgazdasági krízis az országot gyökereiben támadja meg; a parasztság helyzete ma már olyan súlyos, hogy egy pillanatig sem szabad a krízisből való kijutás lehetőségeit elmulasztani.

V. Barbu dr., az ismert román nemzetgazdász, a börzепalota nagytermében tartott a napokban előadást és megállapította, hogy a krízist egyrészt a tultermelés, másrészt pedig az ipari államok nagy munkanélkülisége miatt beállott fogyasztási csökkenés okozza. Nagy hiba az is, hogy a mezőgazdasági államok nem gondoskodtak idejében arról, hogy a termé-

nyek kivételét egységesen megszervezzék. A krízis elhárításának első alapfeltétele az, hogy a termelő országok egységes szervezettel juttassák termékeiket az ipari államok centrumaiba, mert csak az ipari államok felfokozódott fogyasztása segíthet a krízisen. Az ipari államok örömmel vennék ezt a szervezkedést mert azoknak is érdekük, hogy a mezőgazdasági államok viszonyai javuljanak, mert csak így tudják ipari termékeiket a kölcsönösség alapján elhelyezni.

A termelő államok kivétele ellen eddig óriási nehézségek gördültek, mert három nagy akadálya is volt a kivitelnek. Az első akadály az volt, hogy egyes országok, így Németország és Norvégia privilégizált egyes országokat és ennek a monopolrendszernek hátrányait elsősorban a román nép szenvedte meg. A második nehézség a gabona kontingentálásában rejlik. Tudott dolog, hogy nem minden termelő állam hajtott szigorúan végre a gabonák minőségi osztályozását és ezáltal a külföld egyes termelő országokkal, így Romániával szemben is tartózkodóan viselkedett. Végül a gabonabevitel vámok is súlyosan érintették a kereskedelmet és ezen keresztül a termelőket.

V. Barbu dr. felhívta az ankéton résztvevőket, hogy ezeknek a hátrányos kérdéseknek elhárítására sürgősen interveniáljanak a kormánytól, mert mindaddig, amíg a sérelmek megoldva nincsenek, a nagy világkrízis leg-súlyosabban Romániát fogja továbbra is érinteni.

— Az aradi pénzügyminiszteriumtól ma rendelet érkezett, amelyben a bankok hivatalos óráit szabályozza. A rendelet szerint Aradon és Aradmegyében május 15-től szeptember 15-ig reggel 8 órától délután 2 óráig tarthatnak a bankok nyitva, délután pedig nincs hivatal. A rendelet vonatkozik az összes bankokra és a bankügyletekkel foglalkozó vállalatokra, annak betartása kötelező.

Ujabb kamatredukcióra kényszerül

Német, magyar és olasz bankcsoportok kamat-dumpingjének hatása alatt a Banca Nationala áll a bucaresti-i pénzpiac — Mi lesz a stabilizációs kölcsön feltételeivel, ha a jegybank hat és fél százalékra kénytelen csökkenteni a kamatlábát?

Váratlanul rövid idő alatt a hírhedt kamatszóra-törvény teljesen kiesett az érdeklődés homlokteréből. Egyrészt elszűrte a kamattörvényt az, hogy Argetoianu pénzügyminiszter kijelentette, miszerint a kamattörvény végrehajthatatlan és a pénzügyi kormányzat csak akkor jár el helyesen, ha a kamattörvényt hatályon kívül helyezi és annak életbeléptetése dacára, mielőbb arról gondoskodik, hogy a kamattörvény rombolása nagyobb károkat ne okozzon. Másrészt azonban illuzóriussá tette a kamattörvényt az, hogy annak felső határa magasnak bizonyult. A külföldi nagy bankok és különösen a Iorga-rezsim óta Románia iránt egyre jobban érdeklődő német, magyar és olasz bankok, igen olcsó hiteleket ajánlanak a bucaresti-i nagy bankoknak, mert külföldön, pénzügyi körökben egyre hangosabb lesz az a vélemény, hogy Románia a Iorga-kormány rezsime alatt a francia

pénzügyi befolyás alól teljesen mentesül.

Szó van arról, hogy az ország negyven vezető pénzintézete, amely az országot uralja, egy közös szervezetbe tömörül, egy olyan alakulatba, mint amilyen a magyarországi jó bevált Pénzügyi Központ és az itt tömörült pénzintézetek négy és fél, 5 és fél százaléknál magasabb betétkamatot fizetni nem fognak, mert a pénzintézetek a betétes pénzt csakis ilyen kamattételek mellett tudják felhasználni. Éppen ezért a Banca Nationala rövidesen arra kényszerül, hogy abnormisan magas kamatlábát leszállítsa. Lehet, hogy a stabilizációs kölcsön kapcsán kötött szerződések erre simán módot nem adnak, de egészen bizonyos, hogy felsőbb befolyás után, a Banca Nationala mégis arra kényszerül, hogy kamatlábát mérsékelje. Információk szerint arról van szó, hogy a 8 százalékos kamatlábát a Banca Nationala 6 és fél százalékra mérsékelje.

A cukorgyárak egyezményes munkaprogramja

Tizenhatezer hektárnyi területet vetnek be cukorrépával — A cukorrépa beváltási árát később határozzák meg

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium az iparügyi minisztériummal karöltve megállapította a cukorgyárak ezévi programját. A cukorrépa termelésre az idén tizenhatezer hektárnyi területet vetnek be, ezek a területek a következőképpen oszlanak meg:

Arad ezernégyszáz, Boffalu háromezerhatszáz, Ripiceni kétezer, Balti és Zarojeni egyenként kétezeröttszáz, végül Roman háromezer hektár területet ültet be. Hogy azokon a cukorrépa-termelőknél, akik az idén nem dolgozó gyárak közelében laknak, segítsenek, a minisztériumok kötelezték a legköze-

lebb fekvő gyárakat ezekről a vidékekről egy bizonyos mennyiségű cukorrépa beszerzésére. Így Marosvásárhely környéke, ahol az idén a gyár nem dolgozik, a botfalusi cukorgyárnak termel.

A cukorrépa árát a termelők és gyárosok vegyes bizottsága fogja egy későbbi időpontban meghatározni, addig mindössze csak előzetes megállapodást kötnek a gyárak az érdekelt termelőkkel, míg az árak és fizetési módok későbbben fixiroztatnak.

Ezeket a határozatokat a minisztérium átiratilag közölte az összes érdekelt ipar- és kereskedelmi kamarákkal, a cukorgyárakkal és a termelők szindikátusával, mihez tartás végett.

Allami bonokkal-adót lehet fizetni

Lényegesen megkönnyíti a pénzügyminisztérium új rendelete az állami szállítások után járó követelések behajtását

Régi panaszuk az iparosoknak és kereskedőknek, hogy azoknál a szállításoknál, amelyeket közhatalok, vagy állami intézmények részére végeznek,

nehézzen tudják pénzüket megkapni.

Egyrészt nagyon hosszadalmas az a tortúra, amíg a szállítónak a neki járó pénzösszeget kiutalják és a legtöbb esetben, amikor már kiutalták az összeget és a szállító a pénztárnál jelentkezik, a kifizető hatóságoknak nincs elég pénzük és így a már likvidált és számfelített fizetési rendelkezésekkel a szállítónak továbbra is várni kell.

A pénzügyminisztérium most rendeletet bocsátott ki, amely szerint az állam által kibocsátott

fizetési utalványokat, az úgynevezett „ordonanta de plata“-kat ezentúl az adóhivatalok

készpénzként elfogadni kötelesek

és így egészen bizonyos, hogy egyrészt a szállító a maga adóját a jövőben ordonanta de plata-val fogja fizetni, másrészt várakozás helyett ezeket az ordonanta de plata-kat bizonyos veszteséggel inkább tovább fogja adni olyan kereskedőknek és iparosoknak, akiknek adójuk rendezve még sincsen és adót akarnak fizetni.

Nem mondjuk, hogy ez az „utalvány-kereskedés“ egészen izléses módja az állami követelések behajtásának, de mindenesetre jó lesz arra, hogy az eddig értéktelen fizetési utalványok sürgős esetekben értékessé válhassanak és a vállalkozó a heteken, sőt hónapokon át való várakozás helyett pénzt azonnal megkaphassa.

= A gyárak forgalmiadó-hitelének megvonása. A pénzügyminisztérium ma rendeletben értesítette az ország összes cukorgyárait, pertoleumfinomítóit, szesz- és sörgyárakat, hogy május 6-ig visszamenőleg megvonja a fenti gyáraknak eddig engedélyezett forgalmiadó-hitelt. A jövőben ezeknek a gyáraknak terményei forgalmi adóját az árúnak a gyárból való kivitele pillanatában be kell fizetni. Az eddig élvezett hiteltől származó hátralékokat az érdekelt gyárak azonnal le kell, hogy fizessék.

= Kinevezték az új pénzügyi államtitkárt. A Monitorul Oficial legutóbbi száma hivatalosan is közli, hogy a belügyminisztérium vezetését helyettesi minőségben Argetoianu pénzügyminiszter veszi át. Ezzel kapcsolatban a pénzügyminisztérium Bratescu Xaver személyében új államtitkárt kap. Bratescu Xaver régi bizalmasa Argetoianu-nak és így valószínűleg az lesz a feladata, hogy Argetoianu helyettesítése alatt bizalmi szerepet töltsön be a pénzügyminisztériumban, mint a pénzügyminiszter tulajdonképpeni helyettese.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
felel.

NYILTER.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen drága jó testvérem

Molnár Irma

temetésén résztvettek, ravatalára koszorút és virágot helyeztek, mélységes fájdalommat enyhíteni igyekeztek, különösen a volt kartársainak, ezúton mondok hálás köszönetet.

Molnár Etelka.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DLIAT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4 vasárnap 5 Lei, vastagabb betűve: 8, illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal felelőse magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak vásárlásbélveggel ellátott kéredezéskérésre válaszolunk. Ajánlatok jellegű levelek továbbítására megjelölt postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL.

VETÉLÉSELADAS.

CASSA, testmények, 3 szoba butor, dísz-
tárgyak, eladó. v. Erzsébet-körút 46. sz.
1312

ELOSZOBAFAL 700 lei, fekete szalon
1500 lei, restaurált intarziás szekrények
3500 lei drb.a, székek 140 lei darabja,
Biedermayer divány 1200 lei, antik éj-
jeli szekrény 400 lei, antik asztali lámpa
600 lei, intarziás tükör alá való asztal
450 lei, antik ágyak drbja 800 lei, ezüst
evőeszközök, különböző dísz-
tárgyak, storoek, festmények, zongorák, tükörök, vit-
rinek stb. eladók. SALGÓNE bizományi
üzlete Sir. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neu-
man-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csoma
gokban, rendkívül olcsón kapható az
Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

LAKÁS.

VIADUKTNAI modern szoba, konyha,
mellékhelyiséggel 15-ére, esetleg 1 ére
kiadó. Strada Ardealului 1. 1558

KIADO a volt Szabadság-tér közvetlen
közelében 2 szoba, előszoba, konyhából
álló lakás. Cim: Calea Banatului (v. Asz-
taloa Sándor-u.) 3. 800

EGYSZOBAS, konyhás lakás főtéren
kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadó-
hivatalában. 200

KETSZOBÁ, konyhas 1-ső emeleti lakás,
a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cim az
Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

INGATLAN.

ADOMENTÉS bértűz 2x4 és 1x2 szo-
bás modern lakással, eladó. Cim az Aradi
Közlöny kiadóhivatalában. 1558

JOLJÖVEDELMEZŐ ingatlant megvé-
telre keresek. Ajánlatok „jó kamat“ jel-
legére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába
kéretnek. 1557

ÜZLETEK.

IPARVÁLLALAT prima kasszavevőkör-
rel, fejlesztés céljából keres csendes vagy
actív társat 800 ezer lei készpénzzel.
Ajánlatok „ipar“ jellegére Rudolf Mosse
hirdetési iroda, Arad címre kéretnek. 171

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sar-
kánál, ahol hosszú évtizedeken át nagy
vevőkörrel rendelkező kelmestő és
tisztítóüzlet volt, azonnaira kiadó Cim
az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KOMPLETT hálószoba 3700.

Világos tölpi hálószoba, Lenye-lele, na-
gyon olcsón, modern uriszobák, bőrgar-
nitura 6000, ebédők 3000-8000, kony-
hák 1500-2200, jégszekrények 650-tól,
radiók 3500, szalonok 900-1200, réz-
ágy 3600, Biedermayer-divány 950, antik szék
darabja 250, antik nagy tall tükör 550,
antik szekrény 1000, ebéd-ágy 850,
párnázott fotelék 500, kétajtós politurós
szekrény 900, fogorvosi szék, löször
madrac 3 párnás 1500, Remington-írógép
4800, íróasztal 800-tól, varrógépek 1200-
4000, v. trinek nagyon olcsón. Készpénzért
megvesszük eladó butorait, ezüstjet stb.
Keresünk orvosi műszerszekrényt, műtö-
asztalt, könyvszekrényt. — A veünk
összekötésben álló temesvári zálogház
havi 2% kamat mellett folyósít zálogköl-
csönt ékszerekre, arany-, ezüsttárgyakra,
textilárakra, varrógépekre, írógépekre,
gramofonokra stb. „COMISIO“ bizo-
mányi üzlet Arad, Bul. Regele Ferdinand
(József téherceg-ut) 21. szám.

KÜLÖNFÉLÉK.

MODERN magánház eladó. Használt bu-
tor és férfürdő eladó volt Orczy-ucca 37.
1554

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA“

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyitott
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 320-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

Az apróhirdetés értéke

mindig attól függ, hogy eljut-e
azokba a körökbe, amelyeknek
a figyelmét fel akarjuk hívni arra,
hogy eladó holmink van, vagy
hogy vásárolni akarunk, tovább-
bá, hogy állást akarunk vállalni,
vagy alkalmazottat keresünk.

Ideális apróhirdetési újság az „ARADI KÖZLÖNY“

mert olvasótáborában ott van
minden vállalat, bank, keres-
kedő, iparos, tisztviselő, orvos,
ügyvéd, mérnök, építész, tanár,
tanító, vállalkozó, vasutas, posta-
tás, gyáros és munkás, gazda,
háziasszony, szóval mindenki,
aki számba jöhet, hogy ol-
vassa az apróhirdetést.

Az esetek ezrei évek óta igazolják, hogy az

Aradi Közlöny apróhirdetése ré-
vén az emberek jól eladták házukat,
telküket, butoraikat stb., mert az
Aradi Közlöny apróhirdetése
a vevők nagy sorát mozgatta meg:

Hirdessen az Aradi Közlönyben,
az eredmény gyors és biztos.